Lodzer Tageblat № 24

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

היינט 6 זייטען

לאדזער טאגעבלאט

25־טער יאהרגאנג | 28 stycznia 1932 | דאנערשטאג, כ׳ שבט תרצ״ב | רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטרקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

ווידער דורכגעפאלן די אונטערהאנדלונגען וועגען פארענדיגען דעם טראמוויי־שטרייק אין לאדז.

די גוויסע קאנפערענץ איז דער וואיעוואדזטווא אונטער׳ן פארזיץ פון וואיעוואדע. — טראמוואי־דירעקציע וויל נישט צוריקציהען איהרע פריהערדיגע בעשלוסען. — ארבייטער־ארגאניזאציעס שאפען ווידער א געמיינזאמען פראנט. —

היינט ביינאכט וועלען די ארבייטער ערשט אננעמען אן ענטגילטיגע דעציזיע

אין משך פון נעכטיגען טאג איז נאך אלץ נישט איינגעטרעטען א קלארקייט אינ׳ם סכסוך פון די טראמוויי־ארבייטער מיט דער טראמוויי־געזעלשאפט.

נאך דער דינסטאג׳דיגער נאכט־פערזאמלונג פון די שטרייקענדע טראמוויי־ארבייטער אין קינא „אשיוויאטאווי״ האט אויסגעזעהן, אז די ארבייטער־פעראיינען וועלען — אין הסכם מיט זייערע ערקלערונגען אויף דער פערזאמלונג שטעלען אין פערבינדונג מיט דער טראמוויי־דירעקציע וועגען ליקווידירען דעם שטרייק. נעכטען פריה האבען זיי אבער אויף א בשותפות׳דיגער בעראטונג בעשלאסען זיך צו רעכנען מיט דער שטימונג וואס הערשט צווישען די ארבייטער, און אויף איי־נער האנד נישט אונטערנעמען קיין שום שריט. אין משך פון נעכטיגען טאג זענען דעריבער נישט פארגעקומען קיין שום קאנפערענצען אין ארבייטס־אינספעקטאראט מיט׳ן אנטייל פון די ארבייטער.

די טראמוויי־דירעקציע, ווידער, איז שוין נעכטען געווען דעצידירט ארויס־צולאזען אין שפאט 40 וואגאנען, וואס וואלטען געדינט געווארען פון אינסטרוק־טארען און ניי אויסגעשולטע ארבייטער. עס זענען שוין אפילו צו דעם צוועק ארויסגעשיקט געווארען ארבייטער, וואס האבען גערייניגט די שינעס און קאנטרא־לירט די שטראם־ליימונגען. נאך די קאנפערענצען אין דער וואיעוואדזטווא, וועגען וועלכע מיר שרייבען בעזונדער, האט די דירעקציע בעשלאסען אפצווארטען מיטן לאזען אין גאנג עטליכע טראמוויי־נומערן ביז א רגע׳ן פרייטאג.

אויב עס וועט אויך אין משך פון היינטיגען טאג נישט געלונגען צו ליקווי־דירען דעם סכסוך, וואס זעהט אויס צו זיין נישט ווארשיינליך, וועלען מארגען אנהויבען צו קורסירען די נומערן 2, 7, 10 און 11. די טראמווייען וועלען אב־געהן נארמאל, יעדע 10 מינוט א טראמוויי.

(§) ווי מיר האבען שוין נעכטען געשריבען איז געקומען קיין לאדז דער דעפארטאמענטס־דירעקטאר פון ארבייטס־מיניסטעריום ה׳ אולאנאווסקי מיט׳ן צוועק זיך צו בעקענען מיט׳ן סכסוך פון די טראמוויי־ארבייטער.

1 א זייגער נאכמיטאג איז אין דער וואיעוואדזטווע פארגעקומען א קאנ־פערענץ פון פארשטעהער פון דער מאכט צו וועלכער ער איז אויך איינגעלא־דען געווארען א פארשטעהער פון דער טראמוויי־דירעקציע. די זיצונג איז פאר־געקומען אונטערן פארזיץ פון וואיעוואדע יאשטשאלט און אויסער דעם גאסט פון מיניסטעריום, דירעקטאר אולאנאווסקי האט זיך אויך בעטייליגט דער קרייז־ארבייטס־אינספעקטאר אינזש. וואיטקעוויטש. מצד דער טראמוויי־דירעקציע האט אנטייל גענומען אין דער זיצונג דער וויצע־דירעקטאר רינג. די קאנפערענץ האט געדויערט גאנצע 8 שעה ביז 9 אווענד. ד. ר. רינג האט ערקלערט, אז די טראמוויי־געזעלשאפט וועט נישט ענדערן איהרע ביז איצטיגע בעשלוסען און אויף קיין קאמפראמיסען נישט איינגעהן.

פון 9 אווענד איז באלד פארגעקומען א צווייטע קאנפערענץ, אין וועל־כער עס האבען זיך בעטייליגט אויסער די אויבענאויסגערעכענטע אויך איינינע מיטגלידער פון דער פערוואלטונג פון דער טראמוויי־געזעלשאפט. די פערוואלטונג האבען רעפרעזענטירט דיר. זאנד, זדוו, גאלקאנט און אדוו. סטאלקאווסקי. די צווייטע קאנפערענץ האט זיך ווידער פערצויגען ביז 11.30 אווענד און צו קיין שום רעזולטאטען נישט דערפיהרט. אויך די פערוואלטונגס־מיטגלידער האבען קאטעגאריש ערקלערט, אז זיי וועלען נישט ענדערן זייער שטעלונג וואס זיי האבען עפענטליך בעקאנט געמאכט.

דעפארטאמענט־דירעקטאר אולאנאווסקי פערבלייבט נאך אין לאדז אין משך פון היינטיגען טאג. היינט וועט ער אויפנעמען פארשטעהער פון די שטריי־קענדע, כדי זיך צו בעקענען מיט די מיינונגען פון ביידע צדדים. ווי מען רעכנט וועט היינט נאכמיטאג צונויפגערופען א קאנפערענץ, צו וועלכער עס וועלען איינגעלאדען ווערען אויסער פארשטעהער פון דער טראמוויי־דירעקציע אויך די פארטרעטער פון די שטרייקענדע ארבייטער. ווארשיינליך וועלען דאן די פעראיינען ווידער צונויפרופען אן ארט־פערזאמלונג פון די שטרייקענדע ארבייטער, אויף וועלכער עס וועט אנגענומען ווערען אן ענטגילטיגע דעציזיע.

ענין בריסק אויף דער מארגענדיגער סיים־זיצונג

רעפערענט פון ב.ב.־קלוב מודה, אז דער בודזשעט איז צו גרויס

די דעבאטע איבער׳ן בודזשעט פון פינאנץ־מיניסטעריום אין דער סיים־קאמיסיע

ווארשא, 27. יאנואר (טעלעפ.) היינט איז אין דער בודזשעט־קאמיסיע פארגעקומען די ווייטערדיגע דעבאטע איבער׳ן בודזשעט פון פינאנץ מיניסטעריום.

אין אנהויב האט דער פארזיצער, דעפ. בירקא ערקלערט, אז אויב די דע־באטע וועט זיך היינט נישט פארענדיגען וועט דער המשך פארקומען מארגען.

דעפ. זארעמבא (פ.פ.ס.) קריטיקירט שארף די הכנסות פון בודזשעט. דער שווערער קריזיס, וואס הערשט איצט אין פוילען — ערקלערט דער רעדנער פארלאנגט וואס אמאל מעהר די הכנסות פון די ארבייטענדע קלאסען וואס זענען צופיל בעלאסטעט מיט שטייערן. ער זאגט, אז פראפ. ריבארסקי האט רעכט ווען ער זאגט, אז דער בודזשעט איז נישט רעאל און ער לעגט צו פיל גרויסע לאסטען אויף די האנדווערקער־קלאסען. ער פארלאנגט צו פארקלענערן די בעשטייערונג פון די דאזיגע קרייזען.

דער רעפערענט דעפ. פאלאקעוויטש זאגט, אז אין דער היינטיגער נישט יכולת׳דיגער צייט איז א בודזש־פרעלימינאר אויף 6 חדשים אונטער א פראגע־צייכען. אין זיין ווייטערדיגער רעדע איז דער רעדנער מודה אז מען קען אננעמען, אז דער בודזשעט איז צו גרויס. איבערגעהענדיג צו דער ווירטשאפטלי־כער פאליטיק פון דער רעגירונג זאגט זיך דער רעדנער ארויס געגען די קארטעלען.

די דיסקוסיע האט זיך נישט פארענדיגט. ההיינט קומט פאר דער המשך.

ענין בריסק—מארגען אין סיים

ווארשא, 27. יאנואר (ספ.) א גרויסען אינטערעס האט אין די פאליטי־שע קרייזען פון דער אפאזיציע ארויסגערופען די פרייטאג׳דיגע זיצונג פון סיים. די גאנצע זיצונג וועט שטעהן אונטערן איינדרוק פון ענין־בריסק. עס וועט דאן בעטראכט דער פארשלאג פון דער אפאזיציע וועגען בריסק, ווי אויך דער בצי־ריכט פון דער יורידישער קאמיסיע, וואס בעשעפטיגט זיך אויך מיט בריסק.

—8—

זאל „פילהארמאניע״ צוליב א פערקיהלונג פון בעריהמטען אויבערקאנטאר ווערט דער קאנצערט פון גרשון סיראטא פערקומען מיטוואך ד. 3 פעברואר 9 אוו. זאל „פילהארמאניע״

די געקויפטע בילעטען זענען גילטיג.

פעה׳יגע אגענטען

עס ווערען געזוכט פעהיגע אגענטען מיט גוטע רעפערענצען. זיך צו ווענדען זיעלאנא 1 וואוינ. 28 B טעגליך פון 11 ביז 1

Dr.med. Ludwik Falk

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנק נאווראט 7, טעל. 128-07 נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7.

פלעגט די פיס PEDICURE S. Łódzki

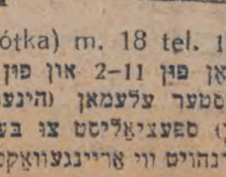

Traugutta 5 (Krótka) m. 18 tel. 170-37 נעמט אן פון 11—2 און פון 4—7 נעוו. אסיסטענט ביי מיסטער צלעמאן (הינער־אויגען אנשטאלט אין לאנדאן) ספעציאליסט צו בעזייטיגען היהנער־אויגען און הארנהויט ווי אריינגעוואקסענע נעגעל אהן שמערץ

Dr. med. N ROZEN

צאהן־כירורג. צאהן, קיפער, דזיאנסלעס, גימען און צונג־קראנקהייטען רענטגענאדיאגנאסטיק. אנדזשעיא 7. טעל. 216-57. נעהמט אן פון 3—7 נ. מ.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 4 טעלעפאן 216-90

ספעציאל־ארצט פאר הויט ווענערישע קראנק־הייטען און מענער־שוואכע. אלע־ארט אנאליזע בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראלען. נעמט אן פון 9—2, און פון 5—9 אווענד. בעזונדער ווארטע־זאל פאר פרויען.

מיטוואך ד. 27 ד.ח. איז געשטארבען אונזער לאנגיעריגער מיטגליד

נ״ע אהרן בערגמאן

אין עלטער פון 59 יאהר

די לויה קומט פאר היינט דאנערשטאג ד. 28 יאנואר 12 מיטאג פון טהרה־הויז. עס ווערען געבעטען אלע מיטגלידער פינקטליך צו קומען אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג
פון אדמיניסטראטארען און הויז־פערוואלטער פעראיין

מיט גרויס טרויער און צער טיילען מיר מיט אלע אונזערע מיטגל., דאס נאך לאנגע און שווערע ליידען געשטארבען אונזער ג׳ לאנגיעריגער פרעזעס און גרינדער פון פעראיין

ר׳ יעקב ב״ר חיים בראמס ז״ל

צו דער לויה וואס וועט פארקומען דאנערשטאג 28-1 12 מיטאג פון טהרה־הויז, בעטען מיר אלע מיטגל. צו קומען ערטיילען דעם לעצטען כבוד

די פערוואלטונג פון פערמיטלער־פעראיין, פיעטרקאווער 64.

לרגלי נשואי חברנו
חיים יוסף שילדקרוט
את הכלה
מ׳ מרים ווישניעסקא
הננו מאחלים לכם ברכת מזל טוב חמה ולבבית בנו ביתכם ברוח תורה ועבודה על הרי ציון.
החברה „דומברובקה״

„לינת־הצדק״ — לאדז, צעגיעלניאנא 17.

דער פיזיקאליש־טעראפישער קאבינעט איז טעגליך טעטיג פון 4-6, 11-1 און געפינט זיך אונטערן אויפזיכט פון א דאקטאר־ספעציאל.

קווארץ־לאמפ דיאטערמיע
סאללוקס עלעקטרישע בעדער

יאַפּאַנער האָבען פערנומען כאַרבין

פּראָטעסטען פון ענגלאַנד און אַמעריקאַ געגען יאַפּאַן

יאַפּאַן געשאַפען אַ נייע רעגירונג אין כאַרבין

לאָנדאָן, 27 יאַנואַר (ספּ.) די שטאָט כאַרבין צוזאַמען מיט אַלע פּאָר-שטעט איז פערנומען געוואָרען דורך יאַפּאַניש מיליטער.

די יאַפּאַנישע מאַכט האָט איבערגענומען די גאַנצע אַדמיניסטראַציע אין כאַרבין. אַלע ביז-איצטיגע בעאַמטע זענען אָפּגעזאָגט געוואָרען פון זייערע אַמטען.

איצט זענען די יאַפּאַנער פערנומען מיט שאַפען אַ פּראָווינץ-רעגירונג. אַלס פּרעזידענט איז נאָמינירט געוואָרען יאַפּאַנס פערבינדעטער, דער כינעזישער גענעראַל טי-סיע אַלס גובערנאַטאָר פון דער שטאָט—געגנ. יג.

דער איינמאַרש פון יאַפּאַנישען מיליטער אין כאַרבין

לאָנדאָן, 27 יאַנואַר (ספּעצ.) דינסטאָג פאַרטאָג האָט די קאַוואַלעריע איינמאַרשירט אין די פאָרשטעט פון כאַרבין. די כינעזישע פּאָליציאַנטען האָבען געשאָסען אַ ווידערשטאַנד. עס זענען פאָרגעקומען קאַמפען, בעת וועלכע עס זע-נען געפאַלען 30 פּאָליציאַנטען און 20 ציוויל-פּערזאָנען.

דער רושם פון נישט-אַנגריף-פּאַקט מיט רוסלאַנד

די ענגלישע פּרעסע גיט אַ סך פּלאַץ דעם נישט-אַנגריף-פּאַקט, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען פּוילען און סאָוויעט-רוסלאַנד. איניגע צייטונגען זאָגען אַרויס די מיינונג, אַז רוסלאַנד וויל זיך איצט פערזיכערן די רוה אויף איהרע גרענעצען, כדי צו קענען דורכפיהרען די געפּלאַנ-טע צווייטע פּיאַטילעטקאַ.

פון דער פראַנצויזישער פּרעסע

פּאַריז, 27 יאַנואַר (ספּעצ.) די גאַנצע פּאַריזער פּרעסע ווידמעט ספּעצ-יעלע אַרטיקלען דעם אונטערגעשריבענעם פּויליש-סאָוויעטישען נישט-אַנגריף-פּאַקט.

דער „טאַן" שרייבט צו דעם פּאַקט אַ גרויסע בעדייטונג נישט נאָר פאַר פּוילען נאָר אויך פאַר גאַנץ אייראָפּאַ.

בעשיידענע לויה פון פּאָול וואַרבורג

ניו-יאָרק, 27 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) אויפ'ן וואונש פון פערשטאָר-בענעם איז די לויה פון פּאָול וואַרבורג געווען זעהר אַ בעשיידענע. ס'האָבען זיך אין איהר בעטייליגט בלויז די מיטגלידער פון דער משפּחה. נאָכדעם ווי דער קערפּער איז פערברענט געוואָרען אין קרעמאַטאָריום, האָט מען דעם אַש געבראַכט צו קבורה אויפ'ן יודישען בית-עולם.

דער לוין-סכסוך אין דער אויבער-שלעזישער אינדוסטריע

קאַטאָוויץ, 27 יאַנואַר (ספּעצ.) די בעראַטונגען פון דער אַרביטראַזש-קאָמיסיע וועגען סכסוך אין דער גאַנצער שלעזישער אינדוסטריע האָבען זיך פערצויגען ביז 1 ביינאַכט. דערווייל איז צו קיין הסכמה נישט געקומען. מאָר-גען קומט פאָר אַ צווייטע זיצונג.

פּראָטעסטען פון ענגלאַנד און אַמעריקאַ געגען יאַפּאַן

שאַנכאַי, 27 יאַנואַר (ספּעצ.) דער מצב אין שאַנכאַי איז ווייטער זעהר פערוויקעלט. דער יאַפּאַנישער קאָנסול האַלט אָן זיינע פאָדערונגען און דראָהט מיט פערנעמען די שטאָט דורך יאַפּאַניש מיליטער. אויסער די ענגלישע נאָטע איז אויך אָנגעקומען אַן אַמעריקאַנישע פּראָטעסט-נאָטע געגען יאַפּאַן.

קלאַנגען, אַז ברינינג זאָל אַראָפּ אין דימיסיע

בערלין, 27 יאַנואַר (ספּ.) היינט האָט פּרעזידענט הינדענבורג אויפגע-נומען דעם קאַנצלער ברינינג און מיניסטער גרענער. אין שייכות דערמיט האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז ברינינג זאָל זיך אָנזאָגען אין דימיסיע.

ערשטע דיפּלאָמען-פערטיילונג אין ירושלימער אוניווערזיטעט

ירושלים, 27 יאַנואַר (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) אין ירושלימער אוניווער-זיטעט איז פאָרגעקומען די ערשטע פייערליכע צערעמאָניע פון פערטיילען דיפּ-לאָמען די אַבסאָלווענטען. ס'זענען פערטיילט געוואָרען 13 דיפּלאָמען אין הו-מאַניסטישען פאַקולטעט, דערונטער 2 פרויען.

ביי דער פייערונג איז געווען אָנוועזענד דער הויך-קאָמיסאַר סער וואוקאָפּ. דער קאַנצלער ד"ר מאַגנעס האָט בעגריסט די אַבסאָלווענטען, און ער האָט ביי דער געלעגענהייט געהאַלטען אַ רעדע וועגען די אויפגאַבען פון דער יוגענד בכלל און דער דיפּלאָמירטער יודישער יוגענד בפרט.

אָפּגעוואָרפען ענטגילטיג די קאַלענדאַר-רעפאָרם

גענף, 27 יאַנואַר (י. ט. אַ. טעלעגראַפיש) דער ראַט פון פעלקער-בונד האָט אַקצעפּטירט דעם בעריכט פון דער קאָמוניקאַציע-קאָמיסיע, אין וועלכען ס'ווערט צוו. אַנדערן פאַרגעלייגט אָפּצוואַרפען ענטגילטיג דעם פּראָיעקט פון דער קאַלענדאַר-רעפאָרם.

פינלענדישער פּאַרלאַמענט בעשטעטיגט דעם בראַנפען-פּערקויף

העלסינגפאָרס, 27 יאַנואַר (ספּ.) אויף דער נעכטיגער פּאַרלאַמענט-זיצונג איז בעשטעטיגט געוואָרען מיט אַ גרויסער מעהרהייט שטימען דער רע-זולטאַט פון פּלעביסציט וועגען אָפּשאַפען די פּראָהיביציע.

דער פערקויף פון בראַנפען קומט איצט פאָר לעגאַל אין געוועלבער און רעסטאָראַנען.

55 מאַן אויפ'ן דנא פון ים

קוקען דעם טויט גלייך אין די אויגען

שרעקליכע טראַגעדיע מיט אַ דערטרונקענער ענגלישער אונטערוואַסער שיף

לאָנדאָן, 27 יאַנואַר (ספּעצ.) בעת די נעכטיגע איבונגען פון ענגלישען קריגס-פלאָט אין לאַ-מאַנש-קאַנאַל, איז די אונטערוואַסער-שיף „מ. ב." אַראָפּגעזונ-קען זיך 10 פּריה, נישט מעהר צוריק אַרויף אויפ'ן וואַסער-פלאַך. אַ גאַנצע נאַכט האָט געדויערט דאָס אָפּזוכען די פערלוירענע שיף. ערשט היינט פאַר-טאָג איז געלונגען טויכערס פעסטצושטעלען דאָס אָרט, וואו די שיף געפינט זיך.

ווי די טויכערס מעלדען געפינט זיך די שיף 30 מעטער אונטער'ן וואַסער און זי ליגט אויפ'ן זאַמד. דער דאָזיגער אומשטאַנד וועט בעדייטענד פערלייכטערן די הילפס-אַרבייט.

אין דער אונטערוואַסער-שיף געפינען זיך 6 אָפיצירען, 48 מאַטראָזען און איין לופט-פליהער-סערזשאַנט.

די ענגלישע אַדמיראַליטעט האָט אַרויסגעשיקט אַ רעטונגס-פלאָטיליע פון 30 מינען-כאַפּערס. די אַרבייטען קומען פאָר אין אַ שנעלען טעמפּאָ.

לויט די לעצטע ידיעות איז שוין די טויכערס געלונגען אַנצוקניפּען אַ קאָנ-טאַקט מיט דער מאַנשאַפט פון דער דערטרונקענער שיף. עס איז דאָ אַ האָפנונג, אַז אין משך פון 2 טעג וועט געלונגען אַרויסצוציהען די שיף אויפ'ן וואַסער-פלאַך און דאַן וועט געלונגען צו דערהאַלטען די מאַנשאַפט ביים לעבען.

אין דער דערטרונקענער שיף געפינט זיך לופט-שטאָף צום אָטעמען אויף 48 שעה.

נישט געקומען צו אַ הסכם צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך אין דער רעפּאַראַציע-פראַגע

פּאַריז, 27 יאַנואַר (ספּעצ.) די פראַנצויזיש-ענגלישע אונטערהאַנדלונגען וועגען אָננעמען אַן איינהייטליכע שטעלונג אין דער רעפּאַראַציע-פראַגע האָבען זיך פערענדיגט אָהן אַ רעזולטאַט.

אין די פּאָליטישע קרייזען הערשט די איבערצייגונג, אַז עס וועט נישט קומען צו אַ צוזאַמענקונפט צווישען לאַוואַל און מאַקדאָנאַלד. די געשפּרעכען צווישען די ענגלישע און פראַנצויזישע זאַכקענער וועלען אָבער ווייטער פאָר-קומען ביז'ן 30 יוני, ווען עס וועט צוזאַמענקומען זיך די רעפּאַראַציע-קאָנפערענץ.

רעקורסען צו דער וואָיעוואָדזטווע וועגען די קהלה-וואַהלען אין לאָדז

צו די רעקורסען ווערען צוגעלעגט פּראָטאָקאָלען מיט אייגענהענטיגע אונטערשריפטען פון די בע'עולה'טע וועהלער

(—) ווי בעקאַנט, זענען נאָך די קהלה-וואַהלען אין לאָדז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ רייה רעקורסען מצד די ציוניסטען און צומפּאַרטייאישע, אין וועלכע עס איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז עס איז בעגאַנגען געוואָרען פיל וואַהל-מיסבריוכן און דערדורך דאַרפען די וואַהלען אַנערקענט ווערען פאַר אומגילטיג.

די שטאָט-סטאַראָסטווע האָט דורכגע-פיהרט אַ אויספאָרשונג און צום סוף די רעקורסען אָפּגעוואָרפען.

אין ענטפער ווערט געזאָגט, אַז פיל פון די אָנגעגעבענע פאַקטען האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר נישט בעגרינ-דעטע, דאַגעגען אין אַנדערע פעלען איז יאָ פעסטגעשטעלט געוואָרען אומ-פּינקטליכקייטען, אָבער די סטאַראָסטווע אַנערקענט דאָך, אַז זיי קענען נישט האָבען קיין איינפלוס אויף דער גיל-טיגקייט פון די וואַהלען.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען די פּראָאינטערעסירטע איצט אָפּגעבען רע-קורסען צו דער וואָיעוואָדזטווע און עס וועלען בייגעלעגט ווערען אונטער-געשריבענע פּראָטאָקאָלען וועגען די מיסברויכען. צוויי פאַלען זענען אָנ-געצייכענט געוואָרען אויף 140, דערונטער זענען דאָ 35 וועהלער, וואָס האָבען מיט זייער חתימה בעשטעטיגט, אַז בעת זיי זענען געקומען צו דער וואַהל-אורנע האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אַנדערע פּערזאָנען האָבען שוין פריהער אויף זייער נאָמען געהאַט אָפּגעגעבען די שטימע.

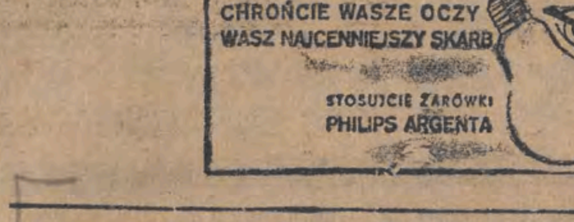

פון ספּאָרט-לעבען

אַ פּאָר ווערטער צום סכסוך צווישען „בר-כוכבא" און „מכבי"

צוליב דעם וואָס עטליכע שיוער-אַטלעטען זענען אַרויסגעטרעטען פון „בר-כוכבא" און צוגעטרעטען צו „מכבי", איז ענטשטאַנען צווישען די צוויי יו-דישע קלובען אַ קאָנפליקט, דער דאָזי-גער קאָנפליקט דאַרף ערנסט בעטראַכט ווערען, ווייל ער בעריהרט אַ וועזענטליכע פראַגע פון יודישען ספּאָרט— דאָס איז דער אופן פון דעם יודישען ספּאָרטלער.

אויב אַ ספּאָרטלער איז אונדיסציפּ-לינירט און ווערט אויסגעשלאָסען, אָדער טרעט אַליין אַרויס פון איין קלוב, דאַרף פאַר איהם נישט זיין קיין אָרט אין אַ צווייטען קלוב, אָהן דער הסכמה פון [illegible]. דער אונדיסציפּלינירטער [illegible] מוז וויסען און פיהלען די [illegible], אַז ער מוז וויסען, אַז ער דאַרף [illegible] זיין דיסציפּלינירט און אונ-[illegible] זיך די בעשלוסען פון זיין [illegible].

פון „בר-כוכבא"? צי קענען די דאָזיגע ספּאָרטלער זיין ווען עס איז דיסציפּלי-נירט, אַז „פערוואַלטונג", „בעשלוס" זענען פאַר זיי נישט מעהר, ווי פּוס-טע פראַגען...

אויף אַזאַ אופן נעמט מען צו ביי דער פערוואַלטונג דאָס איינציגע גע-וועהר, צו דיסציפּלינירען און דערצו-העזן דעם יודישען ספּאָרטלער און דאָס ברענגט אַ כאַאָס אין דער אַרבייט. אַנשטאָט די פערוואַלטונג זאָל אָנפיה-רען מיט די ספּאָרטלער, דיקטירען די לעצטע דער פערוואַלטונג.

עס איז נישטאָ קיין ספק, אַז דער שריט פון „מכבי" איז אַ געפעהרליכער. עס איז שוין צייט, אַז די אָנפיהרער פון די יודישע קלובען זאָלען פער-שטעהען, אַז די יודישע קלובען זענען נישט קיין „קאָנקורענץ-קלובען".

ריוואַליזירען איז אַ געזונדע און נוצ-ליכע ערשיינונג, דאַגעגען קאָנקורענץ — [illegible]

סאַנאַציע פון לאָדזער האַנדעלס-באַנק?

די אַקציאָנערן בעמיהען זיך אויפצוהייבען דעם אומאָרלאָשטש

(א) אַ גרויסע צאָהל אַקציאָנערען פון דער געפאַלענער לאָדזער האַנדעלס-באַנק פיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט די אויסלענדישע קרעדיטאָרען, וועגען דורכ-פיהרען אַ סאַנאַציע אין דער דאָזיגער באַנק. עס ווערען אויך געפיהרט אונ-טערהאַנדלונגען מיט די היגע קרעדיטאָ-רען וועגען דעם, אַז עס זאָלען בעקו-מען גלייך אויסגעצאָהלט די, וואָס עס קומט זיי ביז 4000 זל. אין פאַל, ווען עס זאָל קומען צו אַ פערשטענדיגונג, וועט די אומאָרלאָשטש אויפגעהויבען ווערען.

דער הויפּט-שוועריפּונקט ליגט אָבער אין די מיסברויכען, וואָס עס איז בע-גאַנגען דער „בעריהמטער" סערגעיוש קוציק אין שייכות מיט די שטייער-חובות. די אַקציאָנערן אינטערוועניר-ען טאַקי אין פינאַנץ-מיניסטעריום הערגען אַרעסטעמען די שטראָף פאַר די נישט בעצאָהלטע שטייערן.

עס איז פערהאַן אַ האָפנונג, אַז אין די נאָהנסטע טעג וועט דער פינאַנץ-מיניסטער אַרויסגעבען די געהעריגע דעציזיע און אויב די דערמאָנטע פּונק-טען וועלען ווערען אָנגענומען איז מעג-ליך, אַז אין 2 חדשים אַרום וועט די לאָדזער באַנק צוריק זיין אין פולען בעטריב.

—§—

יודיש טעאַטער פילהאַרמאָניע דירעק. א. בעזמאַן און ד. צעלמייסטער

נאָר היינט! פאַזיטיוו צום לעצטען מאָל אין לאָדז! נאָר היינט!

כמעט בחנם! כמעט בחנם!

אַלע בילעטען אין פּאַרטער נור 1 זל. באַלקאָן גאַלעריע 50 גר.

די שלאַגער פּיעסע מיט געזאַנג, וועלכע האָט 3 חדשים פּסדר איבערפולט דאָס טעאַטער צום 66-טען מאָל

אַ האַרץ וואָס בעט

מיטען אָנטייל פון גאַנצען אַנסאַמבל פון פילהאַרמאָניע און קאַמעראַל-טעאַטער

נאָך דער פאָרשטעלונג

אַ גראַנדיעזער דיווערטיסמענט

הומאָר! ◄► געזאַנג! ◄► טענץ!

מיט צוגייל לאָלאַ יאַקובאָוויטש, באַלבירסקי, הערשקאָוויטש, רובינאַ.

געדענקט! פרייזען כמעט בחנם! געדענקט!

גאַנצער פּאַרטער 1 זלאָט. באַלקאָן גאַלעריע 50 גר.

[illegible]

פערענדיגטער שטרייק אין דער טריקאָטאַזש אינדוסטריע

קאָטאָן אַרבייטער שטרייקען ווייטער

(§) צווישען דער פערוואַלטונג פון טריקאָטאַזש-אַרבייטער-פעראיין און אַ דעלעגאַציע פון די אינדוסטריעלער איז נעכטען אונטערגעשריבען געוואָ-רען אַן אָפּמאַך. לויט וועלכען די אינ-דוסטריעלער וועלען נישט רייסען די לוינען. די טריקאָטאַזש-אַרבייטער זענען נעכטען שוין צוריק געגאַנגען צו דער אַרבייטער.

דער שטרייק אין דער קאָטאָן-אינדוסטריע שטעהט אויף אַ טויטען-פּונקט עס שטרייקען ביז 80 פּראָצענט אַרבייטער, מחמת אין די פאַבריקען וואָס ווערען געאַרבייט אויף רונד-מאַשינען, איז די אַרבייט נישט אָפּגעשטעלט געוואָרען.

האַנדווערקער-קאַמער געהט בעקעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט צווישען בעלי-מלאכות

(§) די נאָהנסטע טעג וועט פאָרקו-מען אַ בעראַטונג אין לאָדזער האַנד-ווערקער קאַמער מיט דער בעטייליגונג פון פאָרשטעהער פון אַלע צעכען. עס וועלען אַרומגערעדט ווערען די מיטלען וואָס זאָלען אָנגענומען ווערען צו בע-קעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט צווישען די האַנדווערקער.

מביעים אנחנו בזה את רגשי השתתפותנו לכאב הנורא שקרה לידידי מר יחיאל מאיר קאַפּיטולניק נ"י לרגלי מות עליו ועלינו אשתו הנכבדה והמרגשת בכאב עניים ואומללים

מרת גולדה נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ובעבודתה הפוריה לטובת הגמילת חסדים ומחזיקי חולים תנוחמו, וזכרונה לא תמיש מפנו עדי עד

נתן פערסיץ ורעיתו

לאדזער טאגעבלאט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skr. poczt. 16 ווערס

טעלעפאָנען: רעדאַקציע 57-100, אַדמיניסטראַציע 47-100

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונט
ניט בעשטעלטע מאַנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

נאָכ'ן נישט-אנגריף פאַקט מיט רוסלאַנד דאַרף קומען אַ נישט-אַגרעסיע פאַקט מיט דייטשלאַנד!

פוילען וויל נישט שפּילען די ראָל פון „אוואַנגאַרד" אין קריגערישען קאַפּיטאַליזם

די פוילישע פרעסע ווידמעט פיל פּלאַץ דעם צושטאַנד געקומענעם פויליש-רוסישען נישט-אַנגריף-אָפּמאַך.

„מיר איבערשאַצען נישט און אונטערשאַצען נישט די שריט אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק,—שרייבט דער „איל. קו. צאַדז.". יעדער אָפּמאַך האָט אַ ריאַלען ווערט אויף אַזוי-פיל, וויפיל ער צוטשפּרעכט די פּאָקטישע פּאָליטישע כוחות. פערהעלטנישען אין געגעבענעם מאָמענט.

דער גאַנצער קאָמפּלעקס פון אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען שטיצט זיך אויפ'ן גוטען גלויבען אין דער ערליכקייט פון צווייטען צד. ביז-איצט האָט מען נאָך נישט אויסגעפונען קיין ממשות'דיגע סאַנקציעס לגבי אַ נישט-ערליכען פּאַרטנער. פון דאָזיגען שטאַנדפּונקט דאַרף מען קוקען אויפ'ן טראַקטאַט מיט רוסלאַנד.

„דער טראַקטאַט מיט רוסלאַנד ברענגט אונז אַ געוויסע גאַראַנטיע פון אַ סטאַביליזאַציע פון די בעציהונגען אויפ'ן מזרח.

„דער געשלאָסענער אָפּמאַך וועט בלי-ספק פערשטאַרקען פּוילענס פּאָזיציע אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען באָדען, בעזונדערס אין מזרח-אייראָפּאַ. ס'איז פאַר אונז גלייכגילטיג, צי די באַלטישע מלוכות און רומעניען שרייבען אונטער דעם פּאַקט „ביי איין רונדיגען טיש" מיט פּוילען, צי יעדע מלוכה טוט עס בעזונדער, בפרט ווען די ענטגילטיגע רעאַליזירונג פון איין פּאַקט איז אָפּהענגיג אין דער רעאַליזירונג פון די איבריגע".

איראָניזירענדיג אויפ'ן חשבון פון די, וואָס האָבען צוגעשריבען פּוילען קריגס-כוונות, פיהרט אויס די צייטונג: „פּוילען האָט גאַנץ אַנדערע דאגות. ווי שפּילען די ראָל פון „אוואַנגאַרד" פון קריגערישען קאַפּיטאַליזם.

דער „קוריער פּאָראַנני" שרייבט: „פּוילענס בעציהונג צו ראַטען-רוסלאַנד דאַרף זיך שטיצען אויפ'ן רעאַלסטען רעאַליזם. סאָוועטען-רוסלאַנד שליסט היינט נישט-אַגרעסיע פּאַקטען מיט די מלוכות, מיט וועלכע דאָס צאַרישע רוסלאַנד וואָלט אויף דער טעמע כלל נישט געוואָלט רעדען; עס וואָלט פשוט נישט געוועז מיט וועמען צו זעצען זיך צום טיש... דאָס איז דער אמת'ער אמת. מיר לעבען איצט אין אַ צייט פון אַ אינפלאַציע פון שלום-אַקטען. די דאָזיגע אינפלאַציע האָט אָנגעהויבען דייטשלאַנד. טאַקע די דאָזיגע אינפלאַציע איז די שוואַכע זייט פון די שלום-אַקטען, ווייל דער פּאַקט אַליין, וואָס ס'ענטשטעהען נייע שלום-פּערזבערונגען בעווייזט, אַז מען גלויבט נישט שטאַרק אין די אַלטע אַקטען, דערפון, וואָס ס'איז געשלאָסען געוואָרען דער אָפּמאַך מיט רוסלאַנד, איז כלל נישט געדרונגען, אַז פּוילען קען זיך ענטוואָפענען. דאָס קען נאָר אפשר ווירקען, אַז די דייטשען זאָלען ווערען רוהיגער.

נאָכ'ן שליסען אַ נישט-אַגרעסיע-פּאַקט מיט רוסלאַנד, קומט די רייה צו שליסען אַזאַ אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד". די צייטונג מיינט, אַז דאָס איז כלל נישט קיין אוטאָפּיע. „די עוואָלוציע פון די לעצטע יאָהרען האָט אונז בעוויזען, אַז זאַכען, וועלכע האָבען פריהער זיך אויסגעוויזען פאַר אונמעגליכקייטען, ווערען איצט רעאַליזירט.

ווען אַלע אייראָפּעאישע מלוכות וואָלטען געשלאָסען צווישען זיך נישט-אַגרעסיע פּאַקטען, צי וואָלט דאָס נישט דערפיהרט צו אַן אַלגעמיינעם צוטרוי; צי וואָלט דאָס אַליין נישט געבראַכט דערצו, אַז ס'וואָלטען געשאַפען געוואָרען די פעראייניגטע שטאַטען פון אייראָפּאַ?

פּוילענ'ס שריט אויף דער פּאָליטיק פון דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע דאַרף בעטראַכט ווערען ווי אַ גרויסער טאַט לטובת גאַנץ אייראָפּאַ.

אויך די ענדעקישע פּרעסע איז צופרידען פון נישט-אַגרעסיע פּאַקט מיט רוסלאַנד, הגם זי שטרייכט אונטער, אַז ביים היינטיגען טאָג האָבען סתם-געשרייבענע אָפּמאַכען נישט קיין איבריג-גרויסען ווערט.

זעלבסטמאָרדען-מגפה אין רומעניען

בוקאַרעשט (י.ט.אַ.) ביז נישט לאַנג האָט מען נאָך אין רומעניען נישט קענענדיג די ערשיינונג פון מאַסען זעלבסטמאָרדען צוליב ווירטשאַפטליכע נויט. די לעצטע וואָכען זענען נאָטירט געוואָרען מעהרערע פאַלען פון זעלבסטמאָרדען פון יודישע קליינהענדלער אין זיבענבירגען, בעסאַראַביען און בוקאָווינאַ. די פּאַניק נעמט שוין אויך אַרום די קרייזען פון גרעסערע יודישע געשעפטס-אונטערנעהמונגען. די טעג איז אין פּאַקשאַן בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער יודישער אייזען סוחר הערמאַן פּאַנעל, אייגער פון די אָנגעזעהענסטע סוחרים פון דער שטאָדט. די סבה פון זעלבסטמאָרד איז געווען דאָס, וואָס צוליב אַ חוב פון 700 טויזענד ליי איז זיין הויז אויסגעשטעלט געוואָרען אויף ליציטאַציע.

מאַנע קאַץ קומט קיין פּוילען

פּאַריז, (יטא) דער בערימטער יודישער מאָלער מאַנע קאַץ קומט אינגיכען קיין פּוילען, וואו ער וועט איינאָרדענען אַ רייה אויסשטעלונגען אין וואַרשאַ, לאָדז, קראָקאַ, לעמבערג און ווילנע.

דער שליסעל צום ערפאָלג

אין אַנאָנסן אין „לאָדזער טאַגעבלאַט"

נאָכ'ן טויט פון פּאַול וואַרבורג

זיין ראָלע אין איינפלוס אין אַמעריקאַ און זיין בעציהונג צו יודישע פראַגען

ניו-יאָרק, (י. ט. אַ.) די ידיעה וועגען וועגען טויט פון פּאַול וואַרבורג האָט אַרויסגערופען טרויער אין דער אַמעריקאַנער עפענטליכקייט. אַלע אַמעריקאַנער צייטונגען ווידמען וואַרימע אַרטיקלען דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם. פיל פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דער פּאָליטישער, געזעלשאַפטליכער און פינאַנץ-וועלט אין אַמעריקאַ רופען זיך אָפּ מיט פערעהרונג וועגען פערשטאָרבענעם פינאַנסיסט און וועגען זיינע פערדינסטען פאַר דער אָרגאַניזאַציע פון אַמעריקאַנער פינאַנץ-וועזען, ווי אויך פאַר דער ווירטשאַפטליכער דערנעהנטערונג צווישען די פעראייניגטע שטאַטען און אייראָפּאַ.

פּאַול וואַרבורג איז געבוירען געוואָרען אין האַמבורג אין יאָהר 1868, אַלס זוהן פון פיהרענדען באַנקיר מאָריץ וואַרבורג, וועלכער איז אויך געווען איינער פון די פיהרער פון דער האַמבורגער יודישער קהלה. אין 34-טען לעבענס-יאָהר איז ער צוזאַמען מיט זיין ברודער פעליקס וואַרבורג אַוועקגעפאָהרען קיין אַמעריקאַ, וואו ביידע ברידער האָבען פערנומען אָנגעזעהענע ערטער אין דער אַמעריקאַנער פינאַנץ-וועלט. דאָס ערשטע מאָל איז פּאַול וואַרבורג אַרויסגעטרעטען אין דער עפענטליכקייט בעת פּרעזידענט ווילסאָן האָט איהם אָנגעטרויט אין 1914 די ליטונג פון דעם „פעדעראַל רעזערוו באָרד", וואָס פּאַול וואַרבורג האָט איהם געהאָלפען שאַפען.

אין 1919 האָט פּרעזידענט ווילסאָן דעם פערשטאָרבענעם נאָמינירט אַלס מיטגליד פון דער אַמעריקאַנישער פרידענס-דעלעגאַציע קיין פּאַריז. (זיין ברודער מאַקס וואַרבורג, דער שעף פון האַמבורגער וואַרבורג-הויז, איז געווען מיטגליד פון דער דייטשער שלום-דעלעגאַציע).

פּאַול וואַרבורג איז געווען דער ערשטער, וואָס האָט געוואָרענט די אַמעריקאַנער רעגירונג פאַר דער פּראָספּעריטי-פּאָליטיק און האָט פאָראויסגעזאָגט דעם צוזאַמענברוך פון דער שפּעקולאַציאָנס-ערגיע. ער האָט אָבער גאָרנישט געקענט טון געגען די כסדרדיגע האַפערוגע פּראָספּעריטי-נביאות פון קולידזש, מעלאָן און הובער.

אַנ'ערך מיט אַ יאָהר צוריק האָט פּאַול וואַרבורג אין ניו-יאָרק געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געטאַדעלט די אַמעריקאַנישע איזאָלירונגס-טעאָריע און גער. טען די פעראייניגטע שטאַטען צו שטרעבען צו צוזאַמענאַרבייט, מחמת בלויז איין אינטערנאַציאָנאַלע קאָנסאָלידאַציע וואָלט געקענט אַרויסהעלפען די וועלט פון דער סטאַגנאַציע, אין וועלכער זי געפינט זיך. די דאָזיגע רעדע האָט בשעתו אַרויסגערופען אַ שטאַרקען איינדרוק נישט בלויז אין אַמעריקאַ, נאָר אויך אין פיל אַנדערע לענדער. אין 1930 האָט פּאַול וואַרבורג פערעפענטליכט אַ גרויס ווערק וועגען דעם סיסטעם פון דער פעדעראַל-רעזערוו- באַנק אין די פעראייניגטע שטאַטען.

דער פערשטאָרבענער האָט זיך מיט קיין עפענטליכער פּאָליטישער אָדער פילאַנטראָפּישער טעטיגקייט נישט פערנומען. דאָך האָט ער פיל אונטערשטיצט די יודישע אַקציעס פון זיין ברודער פעליקס און שטענדיג מיט אינטערעס פערפאָלגט יודישע אָנגעלעגענהייטען.

די ערשטע פאָרמען פון לעבען קומען פון אש און וואַסער

זיי זענען די ערשטע ערשיינונגען נאָך די ערשטע רעגענס אין די געגענדען פון צפון און דרום-פּאָל. — די טעאָריע פון אַ שוועדישען געלערנטען

פון ל. באַראַדולי

איינע פון די טיפסטע סודות פון דער נאַטור, אָן וועלכער די וויסענשאַפט האָט זיך אָנגעשטויסען, איז די פראַגע: פון וואַנען האָט זיך גענומען לעבען אויף דער ערד?

אין כעמיע איז אָנגענומען, אַז אויף דער ערד זענען פערהאַן 92 פערשידענע כעמישע עלעמענטען. אָט די עלעמענטען פעראייניגען זיך אין די פערשידענסטע פּראָפּאָרציעס און אויף פערשידענע אופנים. און עס זענען געוואָרען די אַלע זאַכען, וואָס זענען פערהאַן אויף דער ערד, ווי: וואַסער, זאַלצען, שטיינער, מינעראַלען און די אַלע איבעריגע. און דאָס רוב פאַלען קענען מיר אויף אַ קינסטליכען אופן שאַפען די גוטיגע בעדינגונגען, פעראייניגען די כעמישע עלעמענטען אין פערשידענע פּראָפּאָרציעס און אַליין בעשאַפען, אָדער נאָכמאַכען פערשידענע זאַכען. מיר קענען צ. ב. נעמען אַ געוויסע מאָס פון גאַז-וואַסער-שטאָף פעראייניגען איהם דורך אַ פונק מיט דעם גאַז-זויער-שטאָף, און אויף אַ קינסטליכען אופן בעשאַפען נייע טראָפּענס וואַסער.

די קערפּערס פון לעבעדיגע בעשעפענישען בעשטעהען אויך פון אַ געוויסער צאָהל פון די זעלביגע כעמישע עלעמענטען, דער קערפּער פון מענשען צ. ב. בעשטעהט פון 16 פון אָט די עלעמענטען, פעראייניגט אַ געוויסער פּראָפּאָרציע. ווען מען האָט אָבער געוואָלט נעהמען אָט די עלעמענטען אין דער נויטיגער פּראָפּאָרציע און בעשאַפען לעבעדיגע צעלען אויף אַ קינסטליכען אופן, האָט עס זיך בשום אופן נישט איינגעגעבען.

דרינגט מען פון דאַנען צוויי זאַכען: איינעגע פאָרשער, די אַזוי גערופענע וויטאַליסטען, גלויבען, אַז אַ חוץ די נויטיגע עלעמענטען און זייערע פּראָפּאָרציעס, איז אין די לעבעדיגע אָרגאַניזמען און אין די לעבעדיגע צעלען נאָך פערהאַן אַ מיסטעריעזער לעבעדיגער, אָדער וויטאַליסטישער פּרינציפּ. מיר ווייסען נישט, וואָס דאָס איז אַזוינס און פון וואַנען עס האָט זיך גענומען, אָבער דאָס איז די זאַך, וואָס מאַכט דעם אונטערשיד צווישען אַ קאַץ און אַ שטיין, צווישען אַ לעבעדיגער באַקטעריע און אַ זעמדעל, צווישען לעבעדיגע און נישט לעבעדיגע זאַכען. און אָט דער לעבעדיגער פּרינציפּ — זאָגען זיי — קען אויף אַ קינסטליכען אופן נישט געשאַפען ווערען; ער קען נאָר אַריבער פון איין לעבעדיגען אָרגאַניזם צו אַ צווייטען, פון אַ מוטער צו אַ קינד.

די צווייטע גרופּע פאָרשער, די אַזוי גערופענע „מעכאַניסטען", גלויבען נישט, אַז עס איז פערהאַן אַ בעזונדער וויטאַליסטישער פּרינציפּ אויף דער וועלט. זיי גלויבען, אַז לעבעדיגע זאַכען זענען בלויז אַן אַנדער פאָרם מיט אַן אַנדער אויסדרוק פון מאַטעריע. פערשטעהט זיך, אַז זיי גיבען איבער גענוג שטאַרקע אַרגומענטען צו פערטיידיגען זייער שטאַנד-פּונקט.

בלייבט ווידער אַ פראַגע: פון וואַנען האָט זיך גענומען לעבען אויף דער ערד און ווי אַזוי האָט עס זיך פאָרמירט? זענען וועגען דעם פערהאַן פערשידענע טעאָריעס און סברות.

די נייעסטע טעאָריע איז אויסגעדריקט געוואָרען פון שוועדישען געלאָג, פּראָפ. אסאר האדינג, אין אַן אָפּהאַנדלונג, וואָס איז אָפּגעדריקט אין דעם לעצטען יאָהרליכען בעריכט פון סמיטסאָניען אינסטיטוט אין וואַשינגטאָן.

ער שטעלט זיך פאָר, אַז לעבעדיגע אָרגאַניזמען האָבען זיך פאָרמירט אין אַ מאָמענט, ווען די בעדינגונגען אויף דער ערד זענען געווען גינסטיג פאַר דעם. און דער מאָמענט איז געווען אַזאַ:

דאָס איז געווען אַ צייט, ווען די ערד האָט זיך אָנגעהויבען אָפּקיהלען נאָך דעם, ווי זי איז מיליאָנען יאָהרען געווען אין אַן אָנגעגליהטען צושטאַנד. צווישען די מאַטעריאַלען, פון וועלכע די ערד בעשטעהט איצט און איז דען אויך בעשטאַנען, איז וואַסער; אָבער דאַן, ווען די ערד איז געווען אָנגעגליהט, האָט זיך דאָס וואַסער געפונען אין אַ צושטאַנד פון דאַמף, אָדער גאַז. אָבער ווען די ערד האָט זיך אָנגעהויבען אָפּקיהלען, האָט זיך דער דאַמף אָנגעהויבען קאָנצענטרירען אין וואָלקענס, און עס האָבען אָנגעהויבען פאַלען רעגענס, דאָס וואַסער אין די ערשטע קאַלוזשעס איז געווען הייס, אָדער אַמווייניגסטענס וואַרים, ווייל די ערד אַליין איז נאָך געווען הייס. אָבער דאָס וואַסער פון קאַלוזשעס האָט זיך דאַן אַזוי גיך נישט אויסגעדאַמט, ווייל די לופט איז געווען שרעקליך פייכט און אָנגעזאַפּט מיט וואַסער. וואָס גאַנצע וואַסער, וואָס געפינט זיך איצט אין די ימים, טייכען און אָזערעס איז דאַן געווען אין דער הייסער לופט, האָבען זיך די קאַלוזשעס געהאַלטען לענגער, ווי איצט.

מען שטעלט זיך פאָר, אַז אין יענע צייטען זענען פאָרגעקומען אָפטע וואולקאַנישע אויסברוכען, און די אויבערפלאַך פון דער ערד איז אין פיל ערטער געוואָרען בעדעקט מיט דיקע שיכטען פון אַ מאַטעריאַל, וועלען מיר רופען איצט „וואולקאַניש אש". אין די ערשטע קאַלוזשעס נאָך די ערשטע נאָך די ערשטע רעגענס האָט זיך דאָס וואַרימע וואַסער פעראייניגט מיט דעם וואולקאַנישען אַש, איז פון דעם געוואָרען אַ מין פּלאַטע, און אין אָט דער פּלאַטע זענען פון אָט דעם מאַטעריאַל ענטשטאַנען פון זיך אַליין די ערשטע לעבעדיגע אָרגאַניזמען.

די גינסטיגע בעדינגונגען זענען בעשטאַנען אין דעם, וואָס דאָ האָבען

רומענישער פּרעמיער פּראָפעסאָר יאָרגאַ שיקט קיין ניו-יאָרק פערטיידיגונגס-דעפּעשען,

וואָס פעראייניגט די יאָרגאַ-רעגירונג מיט די קוזיסטען?

בוקאַרעשט, (י. ט. אַ.) מיט אַ קורצער צייט צוריק האָבען זיך אין דער אַמעריקאַנער טאָג-פּרעסע בעוויזען איינגע דעפּעשען פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור וועגען דער ענטוויקלונג פון די פּאָליטישע געשעהענישען אין רומעניען אין בעציהונג צו דער יודישער פראַגע און וועגען דער פריינדשאַפט צווישען דער איצטיגער רעגירונג פון פּראָפ. יאָרגאַ און דעם אַנטיסעמיטען-פיהרער פּראָפ. קוזאַ.

פּראָפ. יאָרגאַ האָט אַלס ענטפער אויף די דאָזיגע פעסטשטעלונגען פון י.ט.אַ. געלאָזט פערעפענטליכען אין די דריי ניו-יאָרקער יודישע טאָג-צייטונגען „דער טאָג", „פאָרווערטס" און „מאָרגען-זשורנאַל" אַ דעפּעשע, אין וועלכער ער בעמיהט זיך צו דערווייזען, אַז די רומענישע רעגירונג שטעהט נישט אין פערבינדונג אין קיין שום פּאָליטישער פּאַרטיי און אַז זי אונטערשטיצט נישט די אַקציע פון פּראָפ. קוזאַ.

די דעמאָקראַטישע בוקאַרעשטער טאָג-צייטונג „לופּטאַ" נעמט שטעלונג צו דער דאָזיגער ערקלערונג פון פּרעמיער יאָרגאַ, איבערדרוקענדיג חן די י.ט.אַ.-דעפּעשען. חן די דעפּעשע פון פּרעמיער, שרייבט די צייטונג:

„ווי בעקאַנט, האָט יאָרגאַ נאָכ'ן איבערנעמען דעם רעגירונגס-רודער, איינגעפונען פאַר ריכטיג, אויפצופרישען זיינע אַלטע בעציהונגען מיט קוזאַ. צו דעם צוועק האָט ער ביים קעניג פערלאַנגט פאַר קוזאַ'ן אַנ'אָרדער און מיט איהם דעקאָרירט דעם אַנטיסעמיטען-פיהרער מיט גרויס פּאָמפּע. זייט דעמאָלסט האָבען זיך די בעציהונגען צווישען דער רעגירונג און קוזאַ אַזוי פּ״רקניפּט, אַז דער פּרעמיער האָט נישט געמאַכט קיין איין זשעסט, קיין וואָרט נישט געזאָגט און בכלל געבליבען גלייכגילטיג, ווען דער שעף פון דער אַנטיסעמיטען-פּאַרטיי איז אין פּאַרלאַמענט געפאַלען „כּורעים" פאַר'ן היטלעריזם און געפאָדערט אַ רעוויזיע פון די טראַקטאַטען. עס שיינט, אַז די דאָזיגע האַלטונג פון דער רעגירונג האָט אַרויסגערופען אויפמערקזאַמקייט אין די יודישע קרייזען פון די פעראייניגטע שטאַטען, אַזוי אַז דער פּרעמיער האָט עס בעטראַכט אַלס נויטווענדיג צו לאָזען וויסען טעלעגראַפיש קיין ניו-יאָרק, אַז זיין רעגירונג שטעהט נישט אין קיין שום בעציהונגען מיט וועלכער עס איז פּאַרטיי און אַז זי זיכערט די רומענישע יודען רוהע און רעספּעקטירט איהרע בירגערליכע רעכט. אין בוקאַרעשט, הייסט עס, איז ה' יאָרגאַ מיט ה' קוזאַ די בעסטע גוטע פריינד. אין ניו-יאָרק דאַגעגען מאַכט ה' יאָרגאַ אַ טעלעגראַפישען אָנשטעל, ווי ער וואָלט לעצטען גאָרנישט געקענט".

צעהנדליגער טויזענטער „שטאַטסלאָזע" יודען אין רומעניען

זאָלען בעקומען בירגער-רעכט

בוקאַרעשט, (י.ט.אַ.) פון גוט-אינפאָרמירטע קרייזען ווערט מיטגעטיילט, אַז אין די נאָהענטסטע טעג וועט דער אונטערשטאַטס-סעקרעטאַר פאַר מינדערהייטען רודאָלף בראַנדש פאָרשטעלען דעם יוסטיץ-מיניסטער יאָרגאַ אַ רייהע ווייטגעהענדע פאָרשלאַגען וועגען ענדערען דאָס איצטיגע שטאַטס-בירגערשאַפטס-געזעץ. אַ דאַנק די דאָזיגע פאָרשלאַגען זאָלען בעקומען די רומענישע בירגערשאַפט דאָס רוב אַזוי גער. „שטאַטסלאָזע", צווישען וועלכע עס געפינען זיך, ווי בעקאַנט, צעהנדליגע טויזענטער יודען.

גנבה אין אַ פאַרבעריי

(אַ) פון ברוך גוטגאָלדס פאַרבעריי (זאַמענהאָף 44) האָט מען אַרויסגעגנבעט איינגע [illegible] טענס גאַרן פאַר 2000 זל.

יורידישע עצות

וואָס יעדער לאָקאַטאָר דאַרף וויסען?

פון יאַקוב ראַטנער

1) רעמאָנט.

אין דאָזיגען אַרטיקעל וויל איך קלאָר מאַכען, ווי אַזוי מען קען צווינגען געזעצליך דעם ווירט אַדורכפיהרען דעם נויטיגען רעמאָנט:

לויט'ן געזעץ וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ האָט דער לאָקאַטאָר רעכט צו פערלאַנגען און צווינגען דעם ווירט צו רעמאָנטירען די דירה, כדי זי זאָל פּאַסיג זיין צום בעוואוינען. חוץ דעם זאָגט דער אַרטיקעל 1719 פון ציוויל-קאָדעקס: ווער עס פערדינגט אַן אָביעקט צו בעוואוינען, איז געצוואונגען האַלטען עס אין אָרדנונג, כדי עס זאָל האָבען דאָס אויסזעהען און פּאַסיג זיין צו דעם ציל, אויף וואָס עס איז פערדינגען געוואָרען.

לויט'ן ציוויל-קאָדעקס קען דער לאָקאַטאָר פערלאַנגען פון ווירט אַ רעמאָנט, וואָס איז נויטיג צוליב דער אַלטקייט פון דער דירה, אָדער מחמת נאַטור-שאָדענס. ביי די אַלע פאַלען מוז דער ווירט אויף זיינע קאָסטען אַדורכפיהרען אין אַ קורצער צייט דעם געהעריגען רעמאָנט.

די פראַגע איז נאָר, וואָס טוט מען, ווען אַ ווירט איז אַן'עקשן און וויל נישט דעם רעמאָנט גוטוויליג אַנערקענען?

אַלזאָ, דאָס ערשטע, וואָס מען דאַרף טוען, איז: ווענדען זיך שריפטליך צו דער סאַניטאַר-בוי-קאָמיסיע (קאָמיסיאַ סאַניטאַרנאַ בודאָולאַנאַ) ביים מאַגיסטראַט, פערלאַנגענדיג אַ קאָנטראָל (וויזיאַ) כדי פעסטצושטעלען דעם נויטיגען רעמאָנט און גלייכצייטיג אויפפאָדערן דעם הויז-ווירט אָט דעם רעמאָנט דורכצופיהרען. ווען אָבער, טראָץ דעם, וויל דער הויז-ווירט ווייטער נישט די דירה רעמאָנטירען, מוז מען, אַרויסנעהמענדיג אַן אָבשריפט פון דער דעציזיע פון דער דערמאָנטער קאָמיסיע, ווענדען זיך אין געריכט מיט אַן אָנקלאַגע און פערלאַנגען:

1) דאָס געריכט זאָל שיקען אַן אויפפאָדערונג (נאָקאַז עגזעקאַציני) צום הויז-ווירט, ער זאָל גוטוויליג ביז 8 טאָג דעם פעסטגעשטעלטען רעמאָנט דורכצופיהרען;

2) דאָס געריכט זאָל גלייכצייטיג אייך בעפולמעכטיגען נאָך דעם טערמין (8 טאָג) איהר זאָלט קענען אַליין געזעצליך דעם נויטווענדיגען רעמאָנט אין אייער דירה דורכפיהרען.

בעקומענדיג די דאָזיגע פולמאַכט האָט מען ערשט דאָס רעכט מיט אייגען געלד דאָס פעסטגעשטעלטע אין דער דעציזיע רעמאָנטירונג דורכצופיהרען, אין דיים בעטראַג אַראָפּצורעכנען פון דירה-געלד. אָדער אויס פאָדערן דורך אַ [illegible] ביים הויז ווירט.

עס איז כדאי צוצוגעבען, אַז דאָס געזעץ ערלויבט אויך דעם לאָקאַטאָר אַדורכצופיהרען אַ רעמאָנט אין זיין וואוינונג אָהן פאָרמאַליטעטען און געריכטס-דעציזיעס, אָבער נאָר אין דרינגענדע פאַלען, ווען עס דראָהט מיט לעבענס-געפאַהר, למשל: ווען עס רייסט זיך איין אַ פּאָדלאָגע, ווען עס פּלאַצט אַ וואַסער-רעהר א. אַ. וו. אָבער דאַן מוז מען געדענקען אויפצופאָדערן דעם ווירט מיט עדות, די בעשעדיגונג צו בעזייטיגען.

דאָס אַלץ איז געזאָגט, ווען דער הויזווירט איז אַ שווערער בעל-דבר און לאָזט זיך טרייבען אין קאָסטען, ווייל סוף כל סוף, מוז ער דעם געהעריגען רעמאָנט אַ דורכפיהרען. על פּי רוב טוען עס די ווירטסלייט באַלד נאָך דער קאָנטראָל פון דער סאַניטאַר-בוי-קאָ-

איך מוז אונטערשטרייכען, אַז פאַלס

(ענדע זעה זייט 4)

לאָדז
28. יאַנואַר 1932
זון אויפגאַנג 7.37
זון אונטערגאַנג 4.00
דאָנערשט.
כ׳
שבט תרצ״ב
פ׳ בשלח

טאָג-כראָניק

גרויסע הילפס-אַקציע פון אַרבייטסלאָזען-קאָמיטעט

(א) לויט דער סטאַטיסטיק פון שטאָטישען אַרבייטסלאָזען קאָמיטעט, איז ביז׳ן 1 יאַנואַר געזאַמעלט געוואָרען 66.812 זל. אין מזומן וועש און מלבושים פאַר 84.782 זל. ס׳זענען דאָן געעפענט געוואָרען איינינע אומזיסטע קוכען וואו עס ווערען אַרויסגעגעבען 1000 מיטאָגען טעגליך. פון דער אַקציע האָבען גענאָסען 12.000 אַרבייטסלאָזע. איצט זענען געעפענט געוואָרען 3 נייע אומזאָנסטע קוכען.

נאַכט-דיזשורנע אין די אַפּטייקען

הײנט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: י. קאָפּ-צינסקי (נאָוואָמיעיסקאַ 15), ס. טראַקאָווסקאַ (בזשעזשינער 56), י. ראָזענבלום (צעגעלניאַנאַ 12), מ. באַרטאַשעווסקי (פּעטריקאָווער 95), ... קלופּש. (קאָנסטאַנטינאַ 54), ל. טשינסקי (זשגאָוסקאַ 59).

קרבנות פון טראַמוויי-שטרייק

אויף פּיעטריקאָווער 38 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַן׳אויטאָבוס דער 26 יעהריגער חיים יוסף הייפער (יעראָזאָלימסקאַ 7) אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָבגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקיס שפּיטאָל.

—§—

הויז-אַדמיניסטראַטאָר בעקומט אַהאַרץ-שלאַג בעת אַ סכסוך איבער אַ דירה

(—) די פּיעטריקאָווער גאַס איז נעכטען אויפגערעגט געוואָרען פון אַ אויסטערלישען פאַל, וואָס האָט אַ לאַנגע צייט געהאַלטען אין שפּאַנונג די דורכגעהער און גרופּירט אַרום הויז 42 גרעסערע מאַסען נייגיריגע.

ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דאָרט געשעהען אָט וואָס: דער לאַנגיעהריגער אַדמיניסטראַטאָר פון דערמאָנטען הויז, אַהרן בערנמאַן, זאַוואַדזקאַ 15 האָט בעת אַ סכסוך וועגען דירה-געלד בעקומען אַ האַרץ-שלאַג און געבליבען ליגען טויט אויפ׳ן אָרט.

מ׳האָט אַלאַרמירט די „גיכע הילף“. אָבער ס׳איז שוין געווען צו שפּעט. דער דאָקטאָר האָט בלויז קאָנסטאַטירט דעם טויט.

אויפ׳ן אָרט פון געשעהעניש זענען גלייך אָנגעקומען פאַרשטעהער פון 7. קאָמיסאַריאַט וועלכע האָבען אונטערגענומען אַ ענערגישע אויספאָרשונג. און ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, שטעלט זיך די זאַך אומגעפעהר אַזוי פאַר.

מיט בערך אַ האַלב יאָהר צוריק איז איינער פון דאַבראַניצקי׳ס יורשים געשטאָרבען. היות ער האָט נישט איבערגעלאָזט נאָך זיך קיין יורשים, זענען די ברידער ווייצמאַנס, איינער פון וועלכע ס׳איז געווען נאַכט-סטרוזש אין דאָזיגען הויז, געשלאָפען אין דער שטוב. צוליב דעם איז טאַקע אויסגעבראָכען דער סכסוך צווישען זיי און בערגמאַן׳ען ווייל זיי האָבען נישט געוואָלט אָפּגעבען די שליסלען פון דער וואוינונג. פערלאַנגענדיג פאַר דער וואוינונג עטליכע הונדערט דאָלאַר אָפּטרעט-געלט.

נעכטען, אין קריטישען טאָג, האָט דער פערשטאָרבענער בערגמאַן זיי געטראָפען שטעהן פאַר׳ן הויז 39 און ער האָט מיט זיי אָנגעהויבען צו רעדען, פאַר וואָס זיי גיבען איהם נישט אָפּ די שליסלען פון דער וואוינונג. ס׳איז צווישען זיי געקומען צו אַ שאַרפען ווערטער-אויסטויש און, ווי עס גיבען איבער עדות, זאָל איינער האָבען געגעבען בערגמאַן׳ען אַ קלאַפּ אין קאָפּ און דאָס האָט געזאָלט זיין די סיבה פון טויט.

ביים פערשטאָרבענעם האָט מען געפונען אין די טאַשען איינינע וועקסלען, 65 זל. מזומנים, איינינע קיילעך און אַ פלעשעלע מיט וואַלעריאַן-טראָפּען.

דער פערשטאָרבענער איז געווען אַ האַרץ-ליידענדער. עס איז דעריבער מעגליך, אַז דער טויט איז געקומען פון גרויס אויפרעגונג — וואָס בערגמאַן׳ס שוואַך האַרץ האָט נישט געקענט איבערטראָגען.

די ברידער ווייצמאַנס זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין 7 קאָמיסאַריאַט און נאָך דער אויספאָרשונג איז דער טויטער קערפּער אָפּגעפיהרט געוואָרען דורך חסד-של-אמת אין פּראָזעקטאָריום.

דער אויסטערלישער פאַל האָט אין דער שטאָט געמאַכט אַ שווערען איינדרוק.

בערגמאַן איז געווען בעקאַנט אין די סוחר ישע קרייזען אַלס מאַלידער מענש.

—§—

צי דאַרף מען בעצאָהלען פאַר אַ וועקסעל צוויי מאָל?

כאַראַקטעריסטישער פּסק-דין פון העכסטען געריכט

(§) דאָס העכסטע געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַ כאַראַקטעריסטישען פּסק-דין וועקסעל.

דאָס קרייז-געריכט האָט בשעתו צוגעפּסק׳נט איינעם די פולע סומע אויף אַ וועקסעל, נישט נעמענדיג אין אַכט, וואָס דער אויסשטעלער האָט צוגעשטעלט אַ צעטעל, אַז ער האָט דעם וועקסעל בעצאָהלט. דאָס געריכט איז געשטאַנען אויפ׳ן שטאַנדפּונקט, מערטאָריש קען נישט אין אַכט גענומען ווערען דער צעטעל, ווייל עס איז נישט געווען דייטליך אָנגעגעבען, צו דער אויסשטעלער האָט בעצאָהלט פאַר דעם וועקסעל אָדער פאַר אַ אַנדערען, וואָס טענהט דער בעזיצער פון וועקסעל. דאָס העכסטע געריכט האָט די מאָטיווירונג פון קרייז-געריכט נישט אָנגענומען, אָנמערקענדיג, אַז דער קוויטירונגס-צעטעל איז אַ בעווייז, אַז דער אויסשטעלער האָט בעצאָהלט. ד. ה. אין געגעבענעם פאַל, ווען דער בעזיצער פון וועקסעל קען נישט צושטעלען קיין בעווייזען געגען דער קוויטירונג פון וועקסעל, נאָר ער איז אָפּילו נישט אויפגעטרעטען מיט וועלכע ס׳איז געגען-פאָדערונגען, איז דער מאָטיוו פון געריכט צו אָנערקענען מעריטאָריש די סומע פון וועקסעל, נישט קיין וויכטיגקייט.

אַ בלוטיגע אַוואַנטורע אויף זשגאָווסקאַ-גאַס

אומשולדיגער פּויער שווער פערוואונדעט. — די שלעגער׳ס אַרעסטירט

(§) אויף דער זשגאָווסקאַ גאַס האָט זיך נעכטען אָפּגעשפּילט אַ בלוטיגע סצענע.

אַרום 8 אָוונט איז פאַר׳ן רעסטאָראַן פון יאַגורא צוגעפאָהרען אַ פּויערישער וואָגען, פון וועלכען ס׳זענען אַרויס איינינע פּערזאָן און אַריין אין רעסטאָראַן, דאָרט האָט די חברה געגעסען כוסה׳נען און זייענדיג שוין גוט אָנגע׳שיכור׳ט, האָט מען זיך אָנגעהויבען שלאָגען. דער רעסטאָראַטאָר האָט די צעיושעטע פּויערים אַרויסגעשטופּט אויף דער גאַס, דאָרטען האָבען זיך די חברה דערפיהלט פרייער, און עס האָבען אָנגעהויבען צו פליהען אָרטשיקעס, דישלעס און וואָס עס איז נאָר געקומען אונטער דער האַנד.

אויפ׳ן אָרט זענען גלייך אָנגעקומען פּאָליציי און פערהאַלטען דעם 35 יעהריגען ביעלישאַק און דעם 41 יעהריגען וואָטשאַרעק. ביידע זענען חזירים-הענדלער׳ס. זיי האָבען ערקלערט, אַז זיי האָבען געוואָלט געבען מיט׳ן אָרטשיק אַ געוויסען היינין, מיט וועלכען זיי האָבען עפּעס אַ סכסוך. היות ס׳איז געווען פינסטער, האָט דעם קלאַפּ בעקומען גאָר אַ אומשולדיגער מענש — דער 49 יעהריגער קאָזשימיעזש סימערוק, אויך אַ פּויער.

דער דאָקטאָר פון דער גיכער הילף האָט סימערוק׳ן אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, די צוויי שלעגער׳ס זענען איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

וויפיל אַרבייטסלאָזע האָבען גענאָסען פון אונטערשטיצונגס-פאָנד

(§) לויט דער סטאַטיסטיק פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד האָבען אין יאַנואַר פון פאָריגען יאָהר גענאָסען פון אונטערשטיצונג וועזענטליך 32.600 אַרבייטסלאָזע. פעברואַר — 33.000, מערץ — 34,557, אַפּריל — 35.949, מאַי — 25.657, יוני — 17.023, יולי — 16,440, אויגוסט, 16.579, סעפּטעמבער — 14.579, אָקטאָבער — 15.012, נאָוועמבער — 24.553, דעצעמבער — 34.755. ווי ס׳איז צו זעהן, איז די גרעסטע צאָהל אַרבייטסלאָזע געווען אין אַפּריל און די קלענסטע צאָהל אין סעפּטעמבער צוליב די סעזאָן-אַרבייטען. איצט געניסען אויך פון אונטערשטיצונג די אַרבייטער, וואָס זענען בעשעפטיגט 2 טעג אין וואָך.

——

ראַדיאָ - ווינקעל

300.000 אַבאָנענטען

די הצלחה פון 300.000-טויזענדסטען ראַדיאָ-אַבאָנענט

פוילען מיט איהר 30-מיליאָניגער בעפעלקערונג האָט אין פערגלייך מיט דייטשלאַנד, ענגלאַנד און פראַנקרייך זעהר אַ קליינע צאָהל ראַדיאָ-אַבאָנענטען. נישט קוקענדיג דערויף האָט זיך די פּוילישע ראַדיאָפאָניע גלענצענד ענטוויקעלט און פערמאָגט היינט צו טאָג די שטאַרקסטע ראַדיאָ-סטאַנציע אויף דער וועלט.

די צאָהל פון די ראַדיאָ-אַבאָנענטען אין פוילען איז זעהר לאַנגזאַם געשטיגען. אין ערשטען יאָהר האָט פוילען געהאַט 65 טויזענד אַבאָנענטען. די דאָזיגע ציפער איז געשטיגען ביז 140 טויזענד אין יאָהר 1927/1928. אַ יאָהר שפּעטער האָט שוין פוילען געהאַט ביז 240 טויזענד ראַדיאָ-הערער. דאָס יאָהר 1929/1930 האָט געבראַכט אַ ווייטערע שטייגערונג פון די ראַדיאָ-אַבאָנענטען ביז 270 טויזענד.

ערשט אין נאָוועמבער 1931 האָט זיך פערצייכענט דער 300-טויזענדסטער אַבאָנענט. דאָס איז געווען אַ געוויסער קאַטשראַמטשיק, אַ פּאָסט-טרעגער פון סלאַוואָקאָוו, קראָקאָווער קרייז. די דירעקציע פון פּוילישען ראַדיאָ האָט בעשלאָסען צו מאַכען אַן אָנגענעהמען סיורפּריז דעם 3000-טויזענדסטען אַבאָנענט און איהם געשאָנקען אַ טייערען ראַדיאָ-אַפּאַראַט מיט אַ הילכער און איהם בעפרייט פון ראַדיאָ-אָפּצאָהל כל-זמן ער וועט לעבען.

דעם דאָזיגען פאַקט דאַרף מען אָבער נישט בעטראַכטען אַלס אַ ערפאָלג פון פּוילישער ראַדיאָפאָניע. דאָס קליינע עסטרייך מיט איהרע עטליכע מיליאָן איינוואוינער האָט שוין פאַריגעס יאָהר געצעהלט 400 טויזענד ראַדיאָ-אַבאָנענטען. פוילען איז אויך ווייט הינטערשטעליג לגבי טשעכאָסלאָוואַקיי און דענעמאַרק, שוין נישט רעדענדיג פון דייטשלאַנד און ענגלאַנד, וועלכע האָבען צו עטליכע מיליאָן ראַדיאָ-הערער.

וואָס יעדער לאָקאַטאָר דאַרף וויסען?

(ענדע פון זייט 3)

איז די האַנדלונג פון די לאָקאַטאָרען, וועלכע האַלטען איין די רעגולערע צינס פון דירה-געלד, מיינענדיג, אַז אַזוי אַרום וועלען זיי צווינגען דעם ווירט צו מאַכען דעם רעמאָנט, אָבער סוף כל סוף בעצאָהלען זיי געריכט-קאָסטען, ווען דער ווירט טראָגט געגען זיי אַריין אין געריכט אַ חבועה.

דאָס זעלבע גילט אויך פאַר סובלאָקאַטאָרען געגען די לאָקאַטאָרען, ווען זיי פערנעמען בעזונדער צימער.

לאָדזשער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אַלעע 1-טער מאַי № 2 — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַ.
גאַסטשפּילען פון לאָדזשער קאַמעראַל- און קליינקונסט-טעאַטער
„אַררט“
קינסטלעריש. אנפ.: מ. בראָדערזאָהן.
4-טע וואָך — 47-טע מאָל
היינט דאָנערשטאָג, נאָר 1 פאָרשטעלונג אָנהייב 9.15 אָוו.
דאָס גרויסע 24-סטע רעקאָרד-פּראָגראַם
מ׳לאַכט פון דער וועלט
אין 2 טיילען 14 בילדער
טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אַבצושאַנעק, ש. א. מישעל.
מוזיק: דוד בייגעלמאַן, מאַק-דאַוויט און פּאַלקס-מאָטיווען.
דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס,
רעזשי ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. בינע-אינספּ. מ. קאָן.
ס׳בעטייליגען זיך (לויט א.ב.): ש. גאָלדשטיין, מרים דאַלסקאַ, ש. דזשיגאַן, שיינע מרים, צילי סטאַל, מ. פּעטערמאַן, מ. פּולאַווער, מ. קאָן, י. שומאַכער, י. שיפּער און א קיוסטלערישער טאַנץ-קוואַרטעט.
אין פּראָבען: דאָס 25-טע יוביליי-פּראָגראַם פון „אַררט“
די קאַסע איז אָפען פון 6 אָוונט.

דריי מאָל אַראָפּגענומען פון תליה

אין די תפיסות פון משטקא און אין רעוו-טריבונאַל

משה גליקין

צי האָט מען אילאַינסקי׳ן אין דער לעצטער מינוט נישט אויסגעשלאָסען, אָדער ער אַליין (וואָס האָט זיך מעהר נעלעגט אויפ׳ן שכל) האָט זיך אָפּגעזאָגט מחמת דעם אינצידענט מיט ט. און נישט געוואָלט אָנטיילנעמען אין דער קאָמעדיע, — אַלץ איינס, איך בין געווען פולשטענדיג איינזאַם.

צוויי פון די ריכטער זענען געווען אַלטע בעקאַנטע.

איינגעזונקען אין אַ ברייטען פוטער מיט טייערע סקונקסען אַרום האַלז און אַרבעל, איז איינמיטען געזעסען אַראָסיעוו.

פון דער רעכטער האַנט, ווי שטענדיג, האָט זיך געפונען דער חבר יאַנושעווסקי, אַ מיטגליד פון דער קאָלעגיע פון דער אַלאוקראַינישער טשעקאַ.

ער איז געווען אַ יונגערמאַן פון אַ יאָהר 26—27 מיט אַן׳אַריסטאָקראַטישען אויסדרוק פון געזיכט, אַ פּאָליאַק, משמעות פון אַ נאָר גוטער שליאַכטישער משפחה, וואָס האָט זיין בילדונג בעקומען אין ענגלאַנד, אין איינער פון די דאָרטיגע אוניווערזיטעטען.

אין הויפּט-שטאָב פון דער טשעקאַ, צו ש״י דזשערזשינסקי׳ס מקורבים, זענען געזען פּאָליאַקען.

פון יוסף טשערניכאָוו

דעם דריטען ריכטער, וואָס האָט פערנומען אילאַינסקי׳ס פּלאַץ, האָב איך נישט געקענט. ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, איז דאָס געווען דער הויפּט-סעקרעטאַר פון ווציק, אַ יונגערמאַן מיט אַ מעהר פּראָלעטאַרישען אויסזעהן, אין אַ גוטער און בעקוועמער בעקעשע.

ענטקעגען מיר איז געזעסען דער אַנקלאַגער וואַלין אין אַ פוטער מיט אַ פּראַכטפולען ביבער-קאָלנער, אין הויכע שטיוועל (דאָס האָט געפאָדערט די „פּראָלעטאַרישע“ לאַגע) און... אין שפּאַגעל-נייע, גלאַנצענדיגע קאַלאָשען.

אָט די דאָזיגע שפּאַגעל-נייע „רעזינקאָווע קאַלאָשען“, האָבען ווי אַ ניט-דערגרייכבאַרער טרוימער ווי אַלץ גערייצט די „בויזשואַזע“ העלפט פון זאַל קענען וואַלין׳ען.

אַן׳אויפריכטיגער אַרבייטער, אַ קאָמוניסט האָט מיר שפּעטער איבערגעגעבען, וואָס פאַר אַן׳איינדרוק עס האָט אויף מיר געמאַכט דער קאָנטראַסט צווישען דעם „פּראָלעטאַרישען“ טריבונאַל פון איין זייט און דעם אויסגעמאַגערטען פּראַוואָזאַסטאָפּניק אין אַן׳אַלטען אויסגעריבענעם פוטער און דער פאַרשטעהער פון דער מעכטיגער בורזשואַזיע, וואָס איז אין זומערדיגען מאַנטעל געזעסען הינטער זיינע פּלייצעס, פון דער אַנדער זייט...

באמת, קיין צולהכעס׳ניק וואָלט מיט דער ערגסטער כוונה נישט געווען ביכולת דעמאָלט אויסצומאָלען קיין שטאַרקערע קאַריקאַטור פון ראַטען-אָרדנונג, ווי דאָס איז געווען דער זאַל פון טריבונאַל.

——

ווי געוועהנליך, האָט זיך די זיצונג אָנגעהויבען מיט אויספרעגען דעם אָנגעקלאָגטען.

די ערשטע בעגעגניש פון דעם אָנגעקלאָגטען מיט זיינע ריכטער איז נישט נאָר קיין אָנגענעמע פּראָצעדור אין יעדען געריכט. זעהר אָפט בעשטימט זי דעם אויסגאַנג פון משפּט.

פאַר דעם אָנגעקלאָגטען איז דאָס אפשר דער שווערסטע מאָמענט פון גאַנצען פּראָצעס.

אין מהות פון מענשליכען געריכט ליגט עטוואָס אַזוינס, וואָס וואַרפט אַרויף אַן׳אימה אויף די דרייסטעסטע מענשען.

נישט איינער, וואָס איהם איז אויסגעקומען צו לעבען אין ראַטען-רוסלאַנד, כאַפּט זיך נאָך מן-הסתם עד-היום אויף פון שלאָף מיט אַ שווערן בעדעקט מיט קאַלטען שווייס, ווען עס שווימט אויף זיין זכרון די „אַנקעטע“, מיט יענע אינקוויזיציע-פראַגעס, וואָס דער מוח טרינקט ממש אויס ווי אַזוי צו ענטפערן, אַז מען זאָל נישט נשכל ווערען, אַז איבער יעדער איינצעלנער תשובה זאָל מען נישט אַריינפאַלען אין די הענט פון טשעקאַ.

ענטפערן אין טריבונאַל אויף אַזאַ מין אַנקעטע איז זיין בשעת-מעשה אין גליקין׳ס לאַגע איז אַן׳עינוי, וואָס איז כמעט העכער פון מענשליכע כוחות.

גליקין האָט עס בעוויזען.

זיינע קורצע און קלאָרע תשובות האָבען געקלונגען איבערצייגענדיג און רוהיג, אַזוי ווי דער מענש וואָלט גאָר נישט געהאַט איבערגעלעבט, ווי זיי לעבען וואָלט גאָרנישט געשטאַנען אין קאָן.

אַז אַראָסיעוו האָט אָנגעהויבען גליקין׳ען אויסצופאָרשען מכוח זיין פערמעגען, איז אויסגעבראָכען אַ שטיקעל סכסוך (ער האָט שפּעטער געהאַט אַ וויכטיגען בעדייט).

עס איז, נאַטירליך, נישט געווען אין אונזערע אינטערעסען צו פערגרעסערן גליקין׳ס רייכטום. ער האָט אָנגעוויזען, אַז איהם האָט געהערט איין דריטעל פון די אַכטירקער מילען, 25 פּראָצ. אין זשוקאָוו׳ס פאַבריק א. א. וו.

אַראָסיעוו האָט געשטערעבט צו בעווייזען (מן-הסתם, אויפ׳ן סמך פון זיינע „אינפאָרמאַציעס“), אַז גליקין איז געווען גרינבערג׳ס אַ גלייכער שותף און ווי זיין שטייגער, האָט אַראָסיעוו איראָניזירט; ער איז אָבער נישט געווען ביכולת אַראָפּשלעפען גליקין׳ען פון מראָס.

אַז מען איז דערגאַנגען צו דער פראַגע מכוח דער בעציהונג פון דעם אָנגעקלאָגטען צו דער ראַטען-מאַכט (די דאָזיגע פראַגע איז געווען אין יעדער אַנקעטע), האָט דער זאַל ממש אַ ציטער געטון פון אָנשטרענגונג און דערוואַרטונג.

נאַטירליך, איז די פראַגע פאַר אונז נישט געווען קיין אומגעריכטע. גליקין האָט זיך ווי אַ ביסעל פערטראַכט, אַ קוים בעמערקבאַרער שמייכעל האָט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפּען און, אַזוי ווי אָפּוועגענדיג יעדעס וואָרט, האָט ער געענטפערט:

— עס וואָלט געווען נאַריש פון מיין זייט, ווען איך וואָלט אייך פערזיכערט, אַז איך בין אויס׳ן צד פון דער מאַכט פון די ראַטען. עס וואָלט געווען נישט נאָר אין הסכם מיט מיין פערגאַנגענהייט און פערמעגען...

איהר וועט, מן-הסתם, אויך אַ צינד מיר נישט גלויבען...

נאָר דעם אָבער, וואָס איך האָב אין איין נאַכט איבערגעלעבט און דורכגעטראַכט, דזכט זיך מיר, אַז איך וואָלט נאָר לייכט געקענט מותר זיין אויף מיין רייכקייט, און אפשטאָל דוכט זיך מיר אָפּילו אויס, אַז איך וואָלט נאָך געווען בכוח אין די בעדינגונגען פון דער נייער אָרדנונג מיט אינטערעס אָנצוהויבען דאָס לעבען פונדאַסניי...

מיר זענען אַריבער דעם געפעהרליכסטען פּונקט. אפשר האָבען זיי גליקין׳ען נישט נאָר געגלויבט, אָבער געהערט האָט מען איהם מיט אַ טיפען ערנסט.

אין די ווערטער פון דעם אָנגעקלאָגטען האָבען זיך געפיהלט אַוטאָריטעט און רוהיגקייט.

אַז מען האָט גליקין׳ען דערנאָך געפרעגט, וואו ער האָט בעקומען זיין בילדונג, איז דער קאָמוניסטישער טייל פון זאַל געווען זעהר פערוואונדערט, ווען זיי האָבען צו טון מיט אַן׳אויטאָדידאַקט, מיט אַ געוועזענעם שיק-יונגעל, וואָס האָט זיך אַליין אויסגעבילדעט.

כ׳בין געזעסען מיט׳ן רוקען צו גליקין׳ען. איך האָב אָבער כסדר מיט דער גרעסטער בעפרידיגונג געפיהלט. אַז יעדע תשובה איז אַ פּאַסיגע, יעדער בעוועגונג די ריכטיגע.

די 12 טעג, די לאַנגע שמועסען אין דער שטילקייט פון טשעקאַ האָבען געגעבען די העריגע רעזולטאַטען. ביז איצט, האָב איך אָבער אַליין נישט געוואוסט, וויפיל געפיהל פון מאָס און טאַקט פון אמת׳ן גאַנץ גנאָד עס פערמאָגט דער מענש.

אין אַ געפיהל פון אַ בעזונדערער דאַנקבאַרקייט, וואָס יעדער פערטיידיגער פיהלט צו זיין קליענט, וועלכער האָט אויפגענומען און פערשטאַנען דעם געדאַנק פון דער פערטיידיגונג, האָט אַלץ מעהר אָנגעפיהלט דאָס האַרץ בנוגע צו דעם בראַווען, מוטיגען מענשען, וועלכער איז הינטער מיר געזעסען.

דער טריבונאַל איז צוגעטרעטען צו לייענען דעם בעשולדיגונגס-אַקט.

(ראַס ווייטערע קומט)

נייע גזרה פון טאַבאַק-מאָנאָפּאָל
אויף די קליינע טאַבאַק-הענדלער

(§) דער טאַבאַק-מאָנאָפּאָל האָט אַרויסגעגעבן אַ נייע פעראָרדנונג, וואָס שטעלט אין געפאַהר די דעטאַליסטען, אָבער די, וואָס האַנדלען מיט פּאַפּירעסן אין גאַס און אין בודקעס.

לויט אָט דער פעראָרדנונג מוז יעדער סוחר איינקויפן אויף איין מאָל אַזוי פיל סחורה, וויפיל עס האָט בעטראָפן זיין אומזאַץ אין משך פון פאַריגן האַלבן חודש, וואָס די פעראָרדנונג בעדייט אַז זיך גאַרנישט שווער משער צו זיין. עס בעדייט אַ פרישע רואינע פון די קלענערע דעטאַליסטען, וועלכע לויפן טאָג-טעגליך און אַ סך אויך צו 8 מאָל אין טאָג איינקויפן די אַרטיקלען, וואָס מעהלען זיי אויס, נישט האָבענדיג די נויטיגע פאַר געלדען.

פאַר אריינשטעלן צוריק די זאַכען נ״ד אַ עקסמיסיע
פער׳משפט אויף 6 חדשים תפיסה

(§) הערמאַן שובערט (באַרישאַ 14) איז נעכטען געשטאַנען פאַר׳ן שטאָטישן געריכט, ווערענדיג בעשולדיגט, אַז דעם 22 דעצעמבער פ. י. האָט ער צוריק אַריינגעשטעלט די זאַכען אין דער וואוינונג, פון וועלכער דער קאָמאָרניק האָט איהם עקסמיסירט.

דאָס געריכט האָט שובערט׳ן פער־משפט אויף 6 חדשים תפיסה, אויסער דעם האָט דאָס געריכט אַרויסגעגעבן אַ בעשיינינגונג צו דער פּאָליציי, צו דערוויטען שובערט׳ן פון דער וואוינונג.

מעשה מיט די היציגע סעקוועסטראַטאָרן אין קאַטשמאַרעק׳ס פיש-געשעפט
פאַר׳ן שטאָטישען געריכט

(מ) נעכטען איז אין שטאָטישען געריכט בעטראַכט געוואָרן דער פּראָצעס געגען שמואל קאַטשמאַרעק און דריי פון זיינע פאַמיליען-מיטגלידער, וואָס זענען אָנגעקלאָגט געוואָרן אין שטערען אויספיהרען די סעקוועסטראַטאָרען זייער אַמטליכע פליכט.

ווי די לאָדזשער געדענקען נאָך, איז די מעשה פאָרגעקומען מיט עטליכע חדשים צוריק. די קאַטשמאַרעקס האָבן זיך דאַן אַזוי דערשראָקען, אַז זיי האָבן געמיינט, עס ווערט איבער זיי אויסגעפיהרט אַ באַנדיטען-אָנפאַל, ווייל די סעקוועסטראַטאָרען זענען אַריין אין געוועלב און גלייך צו דעם קיפלאַד, ערשט שפּעטער האָבן זיי זיך נעכאַפּט אַז זיי האָבן פאַר זיך סעקוועסטראַטאָרען.

דער פערטיידיגער אדוו. שערמאַן האָט אָנגעוויזען, אַז די אָנגעקלאָגטע זענען פאַקטיש געקענט מיינען אַז דאָס זענען נישט קיין שטייער - בעאַמטע, ווייל זיי זענען געקומען אין די אָווענד שעה׳ן און נישט אין די אַמטליכע שעה׳ן בייטאָג. דאָס געריכט האָט דאַן בעשלאָסען אָפּצולעגען דעם פּראָצעס און אַרויסצורופען אַלס עדות דעם נאַטשאַלניק פון פינאַנץ-אַמט, וועלכער זאָל פעסטשטעלען צי האָבען די סעקוועסטראַטאָרען געמוזט קומען צו קאַטשמאַרעק׳ן אין אָווענד און נישט בייטאָג.

§

קצבים מוזען האָבען האַנדווערקער-קאַרטעס

(—) די לאָדזשער האַנדווערקער-קאַמער מעלדעט אַז לויט די פעראָרדנונג פון האַנדעלס מיניסטער פאַלט אַרונטער פלייש-האַקער אין די יאַטקעס אונטערן בעגריף פון פליישער-פאַך איז אַ מלוכה וואָס פאָדערט פאַך-קענטניש. צוליב דעם מוזען זיי אויסקויפען האַנדווער־קער קאַרטעס.

די יאַטקע בעזיצער וואָס האַלטען לערן-יונגליך מוזען לויטן געזעץ האָ־מייסטער צייגנישע.

דער שליסעל צום ערפאָלג
איז אַן אַנאָנס אין „לאָדזשער טאָגעבלאַט״.

פון לאָדזשער האַנדעלס-געריכט

§

אדאָלף האַראַק פערקלאָגט אין געריכט
פאַר נאָכמאַכען איהרע מוסטערן

(5) נעכטען איז אין האַנדעלס-געריכט איינגעפּלאַסען אַן אָנקלאַגע פון דער לאָדזשער טעקסטיל-פירמע אדאָלף האַראַק געגען כתריאל לעווי פון פּיעטריקאָווער 66, געגען וועלכען די פירמע האַראַק טרעט אַרויס מיט אַ ציוויל-תביעה אין דער הויך פון 10 טויזנט זל. ענטשעדיגונג פאַר פאַבריצירען עהנליכע מוסטערן, ווי די פירמע האַראַק, וואָס זענען דורך איהר פאַטענטירט. דער פּראָצעס וועט פאָרקומען אין די נאָהענטסטע טעג.

* * *

דאָס געריכט האָט נעכטען צום דריטען מאָל אָפּגעזאָגט די ביטע פון בעפולמעכטיגען פון שלמה שאַפּראַן, לעדער-הענדלער פון נאַוואָמיעיסקאַ 4, וועלכע איז איינגעזעצט געוואָרען אין דרעסט פאַר אַ פרייוויליגען באַנקראָט, איהם צו געבען אַ גלייט.

* * *

דאָס געריכט האָט בעשטימט אַלס סינדיק פון דער געפאַלענער פירמע „אויטאָ-טראַנספּאָרט" (ציגעל גאַס 60) דעם אדוו. רודאָלף פּיהל.

די צענטראַלע פון דער דאָזיגער פירמע, וואָס געפינט זיך לעשנאָ, איז אויך ערקלעהרט געוואָרען אַן׳אומבאַצאָלעשטס דורכ׳ן דאָרטיגען געריכט.

די ערשטע פאָרמען פון לעבען קומען פון אש און וואַסער

(ענדע פון זייט 6)

זיך צוזאַמענגעטראָפען יענע מאָטעריאַלען פון וועלכע די קערפּערס פון לעבעדיגע אָרגאַניזמען בעשטעהען; דאָס וואַסער איז געווען וואַרים; די לופט איז געווען הייס און פייכט, און דער דרוק פון לופט איז געווען זעהר גרויס, — אַלץ אָפּהאַלט בעדינגונגען, וואָס עקזיסטירען שוין איצט נישט אויף דער ערד.

אַט די אַלע בעדינגונגען האָבען זיך פריהער פון אַלץ-געקאָנט פאָרמירען בלויז אַרים די פּאָלען. דאָס הייסט יענע געגענדען, וואָס האָבען זיך אָפּגעקיהלט פריהער, ווי די איבעריגע טיילען פון דער ערד.

פון דער טעאָריע איז געדרונגען, אַז מיר, מענשען, און די אַלע אַנדערע לעבעדיגע ברואים אויף דער ערד, זענען דער פּראָדוקט פון אַ צופאַל, ווייל די ערד האָט דורכגעמאַכט אַזאַ פּעריאָד, וואָס איז געווען אַזוי גינסטיג פאַר דעם, האָבען זיך ענטוויקעלט לעבעדיגע אָרגאַניזמען, פון וועלכע מיר זענען ענטשטאַנען, אָדער זיך ענטוויקעלט. וואָלט די ערד אַזאַ פּעריאָד נישט דורכגעמאַכט, וואָלטען מיר דאָ נישט געווען, ווי עס זענען נישטאָ זיין שפּורען פון לעבען אויף דער לבנה. אפילו איצט לעבען מיר אויף דער ערד אויך בלויז דערפאַר, וואָס די בעדינגונגען זענען גינסטיג. וואָלט די דורכשניטליכע טעמפּעראַטור אויף דער ערד געווען מיט אַ הונדערט גראַד העכער, אָדער נידעריגער, וואָלטען מיר דאָ נישט געווען.

די טעאָריע גופא איז נישט קיין נייע, זי איז פראָפ. האַדינג האָט זי אויסגעדריקט אין אַ מעהר בעשטימטער פאָרם.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
דאָנערשטאָג, דעם 4-טען לוטי, 9 אָווענד
צווייטער און לעצטער
אָריגינעלער קאָנצערט
בעקאַנטער הומאָריסט און אויספיהרער פון יודישע לידער און פּאַראָדיעס, דער ליבלינג פון וואַרשאָווער פּובליקום
יאָסעלע קאָלאָדני
אין פּראָגראַם:
די בעסטע און אינטערעסאַנטסטע לידער פון יודישען רעפּערטואַר
וואָרט און מוזיק י. קאָלאָדני — ביים פאָרטעפּיאַן לעאָן פינקעל
בילעטען שוין צו בעקומען פון 1 ביז 3 זל. ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

א נייע פערוואַלטונג אין בעקער-צעך

אונטער׳ן פאָרזיץ פון סטאַרשי ב. שקלאַרוש איז פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג. נאָכדעם ווי עס איז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ טעטיגקייטס-בעריכט און נאָך אַ ברייטער דיסקוסיע, איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג פון פאָלגענדען צוזאַמענשטעל:

ב. שקלאַרוש סטאַרשי, ש. ל. רויטענבערג און ח. י. וויינבערג, פאָדסטאַרשעס, אהרן פּודלאָווסקי, קלמן צוויליך, פּנחס גאָלדבערג, ישיע קאָראַש, יצחק ווילנער, מענדל קופּערמינץ, יחזקאל קירשבוים, וואָלף אָפּטעקאַרוש; קאַנדידאַטען: מרדכי יעלען, שלמה מיצענמאַכער, עזרא זעליגמאַן, מאיר פּילצעוויטש; רעוויזיאָנס קאָמיסיע: בנימין הענעכאָוויטש, נ. ה. וויינעבערג, משה נאָוואַרסקי; שידס געריכט: ישראל רובין, משה לאַסטמאַן, הענעך הילער; הערצקי פייביש, אייזיק יאַקובאָוויטש, עלוזער זיסמאַן.

בעקער-צעך וועגן מעכאַניזאַציע
פון די בעקערייען

(§) היינט וועט אַ דעלעגאַציע פון יודישען און קריסטליכען בעקער-צעך זיך ווענדען צום וואָיעוואָדע וועגען די פראַגען וואָס זענען פערבינדען מיט דער פעראָרדנונג וועגען די מעכאַניזאַציע פון די בעקערייען.

§

ראַדיאָ פּראָגראַם

דאָנערשטאָג 28 יאַנואַר

לאָדז. (233.8) 11.15 איבערזיכט פון דער היינטיגע פּוילישער פּרעסע, 11.58 שעה-צייכען און פּאָרלעזען פון טאָגס-פּראָגראַם, 12.10 גראַמאָפאָן-פּליטען, 12.15 שול קאָנצערט פון דער וואַרשאָווער פילהאַרמאָניע אויסגעפיהרט פון פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער, כאָר פון לעהרער סעמינאַר אין סאָליסטען, 3.45 געלד בערזע און קאָמוניקאַט פון שיפער און פישער, 3.50 פּראָגראַם פאַר קינדער, 4.20 מוטער קורס פון פראַנצויזיש, 4.40 גראַמאָפאָן-פּליטען, 5.10 פּאָרטראַג פון לעמבערג מיט די קולטור-רעלע ראָלע פון לעמבערג, 5.35 קאַמער-ראַלער קאָנצערט אויסגעפיהרט פון בעלגישער קעניגליכען הויף טריאָ, 6.30 פערשידענעס, 7.15 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזשער האַנדעלס און אינדוסטרי קאַמער׳ פאָרלעזען פון פּראָגראַם אויפן נעכסטען-טאָג אין גראַמאָפאָן-פּליטען 7.30 פילם קאַלענדאַר, טעאַטער רעפּערטואַר און גראַמאָפאָן-פּליטען, 7.45 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל, — 8 פעליעטאָן מיט „אַ פּאָר ווערטער וועגען פּסיכאָ-אַנאַליז" 8.15 לייכטער מוזיק אויסגעפיהרט פון פּוילישען ראַדיאָ אָרקעסטער, 9.25 האָרן-שפּיל פון וואַרשאָ, 10.10 גראַמאָפאָן-פּליטען, 10.20 ביילאַגע צום ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל, ווי אויך וועטער, פּאָליציי און ספּאָרט קאָמוניקאַטען, 10.30 טאַנץ מוזיק פון וואַרשאָ.

די פערקויפטע פרוי
שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען מיליעו-לעבען אין פּוילען.
געשריבען ספּעציעל פאַר׳ן „לאָדזשער טאָגעבלאַט"
פון לעאָן גאָלדמאַן

(84-טע פאָרטזעצונג)

— אָבער איך פון מיין זייט ערקלער, — האָט ער געזאָגט מיט אַ העכער דער ייסטער שטים, — אַז איך האָב נישט קיין חשק אונטערצוּוואַרפען זיך אייער געוואַלד. מיין פּלעצליכע שטעלונג און מיין אָנוועזענהייט אין דיזען דאָזיגען הויז פערזיכערן מיך געגען אַזאַ חשד, וועלכען איהר האָט געוואָרפען אויף מיר און צוליב וועלכען איהר זענט איצט געקומען אַהער.

עס האָט זיך דערהערט אַ ברומען פון צושטימונג צווישען די געסט. וועלכע זענען שטאַרק אונצופרידען געווען פון דעם איבערפאַל פון דער פּאָליציי. די שעהנע ווירטין איז מיט אַ צופּגעצויגענעם, אָנגעכמורעטען שטערן און מיט פינקלענדיגע אויגען צוגעגאַנגען צום אינספּעקטאָר.

— מיין העך! — האָט זי אויסגערופען אַן׳אויפגערעגטע. — איך קען בלויז בעשטעטיגען דאָס, וואָס איהר האָט איצט געהערט פון מויל פון הער גאָרדאָן. איך האָף, אַז איהר וועט זיך איבערצייגען, אַז איהר זענט געפאַלען אַ קרבן פון אַ מיאוס׳ען טעות און איהר וועט אונז נישט שטערען די פערוויילונג.

אויך דער אָפּיציר אַנדערסאָן האָט זיך אָנגענומען פאַר שאַטאַנ׳ען, צופרידענע האָבען די געסט געהערט, ווי ער זאָגט צום פּאָליציי-אינספּעקטאָר:

— מיין הער — האָט ער אויסגערופען. — איך מיין, אַז אייער אַמט פון אַ פּאָליציי-אינספּעקטאָר גיט אייך נאָך נישט קיין רעכט צו בעליידיגען אַ מענש פון דער געזעלשאַפט. אַלע, וואָס זענען דאָ פערזאַמעלט, קענען אויסגעצייכנט דעם הער גאָרדאָן. איך, אַלס אָפּיציר, ערקלער, אַז איך בין גרייט צו פערטיידיגען זיין בעליידיגטען כבוד.

ליאַראַ האָט דעם אָפּיציר אַנדערסאָן געוואָרפען אַ דאַנקבאַרען בליק פאַר זיינע וואַרימע פאַר ווערטער. אינספּעקטאָר גאָזשעכאָווסקי האָט אַ ציה געטון מיט די פּלייצעס.

— איהר וועט חרטה האָבען פאַר אייער איגטערווענץ, ווען איהר וועט זיך שפּעטער איבערצייגען, וואָס דאָ קומט פאָר. איבריגענס האָב איך שוין גענוג די פּוסטע ווערטער און איך פאָדער קאַטעגאָריש צום צווייטען מאָל, אַז הער גאָרדאָן זאָל געהן מיט מיר.

— דאָס איז שוין אַ ביסעל צו ווייט! — האָט דער אָפּיציר אויסגערופען בייז. — איך וועל מיך בעקלאָגען אויף אייך ביי דער העכערער מאַכט.

— איהר קענט עס טון צו יעדער צייט, — האָט גאָזשעכאָווסקי קאַלט געזאָגט — דערהוויל האָב איך נישט צו טון מיט אייך, נייך מיט דעם פּלומרשט׳ען הער גאָרדאָן, וועלכען איך אַרעסטיר. אויב מ׳וועט מיר שטערען מיינע פונקציעס. האָב איך גענוג קראַפט נישט צו דערלאָזען דערצו.

די ענערגישע ווערטער פון אינספּעקטאָר, וועלכע זענען בעגלייט געוואָרען מיט אַ קרעפטיגער האַנד-בעוועגונג, האָבען אַרויסגערופען די געהעריגע ווירקונג אויף די געסט פון סאַלאָן.

אַלע האָבען זיך צוריקגעצויגען, אַ חוץ דער פּאָרוטשניק אַנדערסאָן, וועלכער האָט זיך בעגנוגענט מיט דעם אינספּעקטאָר׳ס ענטפער.

— קען איך וויסען, — האָט ער נעפרעגט, — אין וואָס פאַר אַ פערברעכען מ׳בעשולדיגט אייך? — און ער האָט נישט בעמערקט, אַז שאַטאַן איז אויף דער דאָזיגער פראַגע נאָך בלאַסער געוואָרען.

— אין פּרובען בעגעהן אַ מאָרד אויף הער קופּער אין פּעלשען וועקסלען און אין אויסשווינדלען געלד, — האָט דער פּאָליציי-אינספּעקטאָר גאָזשעכאָווסקי געענטפערט.

— אויסגעצייכנט! אויסגעצייכנט! — האָט דער אָפּיציר פרעהליך אויסגערופען.

שאַטאַן האָט געפּרובט שמייכלען, אָבער דאָס איז שוין געווען איבער זיינע כחות. ער האָט פערשטאַנען, אַז ער האָט פערשפּילט און אַז איצט האָט ער איין אויסגאַבע: אַרויסגעהן מיט כבוד פון סאַלאָן פון פרוי ליאַראַ.

— איך קען אייך זאָגען בלויז דאָס, — האָט ער געענטפערט, בעמיהענדיג צו געבען זיין שטים אַ זיכערער קול — איך וויל אַליין געהן מיט׳ן הער אינספּעקטאָר אין קאָמיסאַריאַט, ווייל דאָרט וועל איך ענדליך האָבען די מעגליכקייטען צו בעווייזען, אַז עס איז דאָ געשעהן אַ טעות און וועל פאָדערן צוריפצושטעלען אַ פּראָטאָקאָל, אַז דער הער אינספּעקטאָר האָט זיך אויפגעפיהרט נישט געהעריג. דעם הער גאָרדאָן האָט נאָך קיינער נישט בעליידיגט, נישט ווערענדיג בעשטראָפט.

— בראַוואָ, מיר וועלן אייך בעגלייטען, אויב איהר וועט גאָרנישט האָבען געגען דעם. — האָט דער פּאָרוטשניק אַנדערסאָן זיך אָנגערופען. — איהר דאַרפט זיך נישט בעאונרוהיגען, פרוי ליאַראַ, — האָט ער צוגעגעבען, ווענדענדיג זיך צו פרוי ליאַראַ, וואָס האָט אַ פערצווייפעלטע פערבראָכען די הענד. — העכסטענס אין אַ האַלבע שעה אַרום וועלען מיר האָבען דעם הער גאָרדאָן צוריק ביי אונז.

שאַטאַן פון זיין זייט האָט אויך געפּרובט טרייסטען די פרוי ליאַראַ און דערנאָך האָט ער זיך געזעגענט מיט אַלע מיט אַן׳אַלגעמיינעם „צום ווידערזעהן". ער איז אַרויס מיט׳ן פּאָליציי-אינספּעקטאָר אין דער געזעלשאַפט פון פּאָרוטשניק אַנדערסאָן און באַנקיר גרים.

אונטען האָט שוין געוואַרט אַ פערמאַכטער אויטאָ אין וועלכען עס האָבען זיך אַריינגעזעצט שאַטאַן, דער אינספּעקטאָר און צוויי פּאָליציאַנטען.

אין אַ צווייטען אויטאָ זענען נאָכגעפאָהרען דער פּאָרוטשניק אַנדערסאָן און דער באַנקיר׳ער גרים.

קאַפּיטעל 17.

זיי זענען געפאָהרען שווייגענדיג און האָבען זיך אָפּגעשטעלט נישט ביים קאָמיסאַריאַט, נאָר ביים אויספאָרשונגס-אַמט.

לעאָן האָט זיך בעפיהלט שטאַרק דערשלאָגען און ער האָט זיך בעמיהט צו בעהערשען זיין אויפרעגונג, אַרויפגעהענדיג אויף די טרעפּען פון אויספאָרשונגס-אַמט.

(פאָרזעצונג קומט)

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

.... 1 וואָוואָדזקאַ 1 ....

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער, קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַלאָגישע און נערוועזע-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט - קאָסמעטיק.

טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

באַזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זלאָטעס

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. KACENELSONA

w Łodzi przy ul. Zawadzkiej 43, tel. 151-79.

די דירעקציע טיילט מיט, אַז אָנמעלדונגען צו די עקזאַמענעס פאַר נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום טאָג-טעגליך פון 10—2 פאַרמ. ביז דעם 29 סטיציען.

די עקזאַמענעס וועלען פאָרקומען אין פערלויף פון דעם 31-טען יאַנואַר ביז דעם 5-טען לוטי ד. י.

די דירעקציע.

קלאַנג-קינאָ

ZACHĘTA

זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און ווייטערע טעג!

גאַנץ לאָדז איז עלעקטריזירט פון דעם פענאָמענאַלען פילם ═══ א. נ.

מיין זונביזלע

אַ פּרעכטיגע פיהלינג-איזיליע, אַ חלום פון אַ אָרים מיידעל.

═══ אין די הויפּט-ראָלען: ═══

די וועלט ליבלינגס נישט פערגעסענע ליבעס פאַר אין „7-טן הימל"

Janet Gayuor i Charles Farrell

אויסערן פּראָגראַם: פּאַקס קלאַנג בילאַגע.

דער נאָהנטסטער פּראָגראַם: „יאַנקאַ מוזיקאַנט".

אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און הגאות 12 אַ זייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

אבאָנירט לעזט דאָס

לאָדזשער טאָגעבלאַט

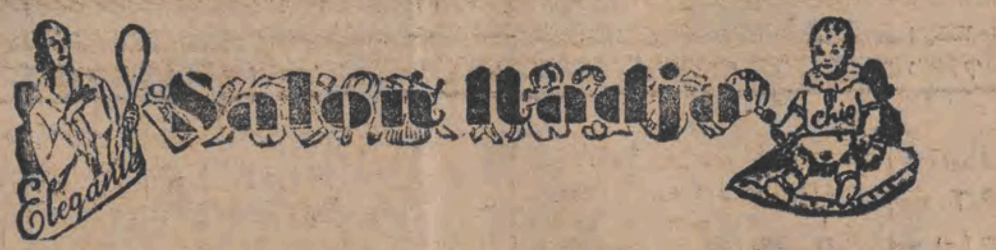

סאַלאָן „נאַדיאַ" נאַרוטאָוויטשאַ גאַס 7

ULICA NARUTOWICZA 7

מאַגאַזין פאַר קינדער-קאָנפעקציע. דאַמען-וועש און גאַלאַנטעריע

גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע מאָדעלען

● סאָליד ● געשמאַקפול ● עלעגאַנט ● פּרייזווערט ●

בעקליידעט קינד און מוטער

SALON „NADJA", ulica Narutowicza 7.

אויטאָגענישע שווייסונגען

מעטאַל-בעאַרבייטונגען און שלאָסער-אַרבייטען

פאַר מאַגרמעמרקער ראַגעטן

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11/13,

(róg zachodniej)

פון אַרימע קינדער ווערען

בערימטע מיניסטאָרן און פּרעזידענטען

נייע העכסט אינטערעסאַנטע און אַנציהענדע אַרטיקעל-סעריע האָט זיך אָנגעהויבן דרוקען

אין „לאָדזער טאָגעבלאַט"

צעהן עססעס, צעהן קעפּ

דאָס זענען נישט נאָר ביאָגראַפיעס פון די בערימטע מלוכה-מענער, וואָס קערעווען היינט צו טאָג מיט דער וועלט-פּאָליטיק, נאָר אויך גלענצענדע און שפּאַנענדע שטודיום׳ס וועגען מהות פון אָט די בעריהמטע פּערזענליכקייטען, וועלכע האָבען אַליין מיט אייגענער ענערגיע, זיך אַרויפגעאַרבייט און דערגרייכט צום העכסטען לייטער פון דער וועלט-פּאָליטיק:

לאַיד דזשאָרדזש, דער וואונדערבאַרער רעדנער,

הערבערט הובער, דער גוטער בירגער,

קעמאַל פּאַשאַ, דער געבוירענער דיקטאַטאָר,

פּיער לאַוואַל, דאָס קינד פון פאָלק,

בריאַן, דער כשוף-מאַכער,

סטאַלין, דער אייזערנער מאַן,

מאַסאַריק, דער פילאָזאָף,

מאַקדאָנאַלד, דער אַרבייטער-פיהרער,

יוזעף פּילסודסקי, דער מיליטער-מאַן,

בעניטאַ מוסאָליני, דער דיקטאַטאָר

:: יעדער לייענט די אַרטיקלען ::

מיט דעם גרעסטען אינטערעס

פון דער סדרה

ס׳איז ערשינען דאָס פינפטע ספר׳ל „פון דער סדרה", וועלכעס נעמט אַרום די סדרות: שמות וארא, בא, בשלח, יתרו. די פריהערדיגע העפטע נעמען אַרום דאָס גאַנצע ספר בראשית. צו בע-קומען אין די לאָדזער בוכהאַנדלונגען און ביי-ם אַרויסגעבער פ. גלייכמאַן. לאָדז זאַוואַדזקאַ 16.

טיול-גאַרדינען

מיט פילער לעצטע מאָדע פיהרט אויס ביליג בלייוויים. זאַוואַדזקאַ 27. לינקס 3-טער שטאָק.

צו וואָס ליידען שמערצען פון אַרציסקים

אַז איהר קענט זיי לייכט בעזייטיגען נוצענדיג דעם שוין 20 יאָהר בעוואוסטען פּלאַסטער „ראַז יקאַל" פּרייז נור 30 גר. אויך קינסטליכער שניי וועלכער נוצט צו פערשידענע פערזוי-לונגען ווי בעלער חתונות א. ז. וו. אַ שאַכטעל בענוגט אויף 100 סעאַנסען פּרייז נור 30 גר. צו בעקומען ביים צייטונג פערקויפער ווינער פּיעטריקאָווער 10

טאַנץ-שולע

פון ד. פּרידוואַלד פּאָלודניאָוואַ 10

מאַכט בעקאַנט, אַז דעם 18-טען ד. ח. האָט זיך אָנגעהויבן

אַ קורס פאַר אָנפאַנגער

שילער און שילערינס ווערען נאָך אָנגענומען

מיט אַכטונג

דיפּלאָמירטער טאַנץ-לעהרער ד. פּרידוואַלד, פּאָלודנ. 10

בעמ. ס׳ווערט אָרגאַניזירט אַ ספּעציעלער קורס פאַר לאַנג-געקליידעטע יוגענד

8-טונג!

דאָס

לאָדזער טאָגעבלאַט

בעקומט מען טעגליך 6 אַ זייגער פריה

אין אַלע באַהן-קיאָסקען

(„Ruch")

11.50 זל. אַ זיידענע קאָמבינאַציע

ROBOTA RĘCZNA האַנד-אַרבייט

לויט די לעצטע מאָדע אויסגעפיהרט

אויך נעמט מען אָן צו שטיקען און נייען זיידענע נאַכט-העמדער און אַגד. וועש צו ביליגע פּרייזען. ביי בלייוויים. זאַוואַדזקאַ 27, לינקס, 2 שטאָק

אַ צימער איבערצוגעבען

פאַר 2 פרייליינס אָדער 2 הערען מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג אויך גינסטיג פאַר אַ פּראַ-צאָווניע. צו ערפאַהרען ביי קרול, סאָלנאַ № 5

אַ וועקסעל אויף 68.40 זל.

צאָלבאַר אין לאָדז 12-2 1932. אויסשטעלער יחיאל מילגראָם צרדזר י. נייפאַן, איז פערלוירען געוואָרען. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצוגעבען: מילגראָם, זגערזשער 30.

אַ צימער איבערצוגעבען

פאַר 2 מענשען אָדער אַ צימער מיט אַ קך אָפּצוגעבען ביי בורשטיין, 28 פּולק סטשעלצאָוו קאַניאָווסקיך (לויע) 3.

אַ שטרענג דיסקרעטנער מענש

פיהרט בוכפיהרונג 1 זלאָטע אַ שעה ערשט-קלאַסיגע רעפערענצען. אָפּצוגעבען אונטער „שטרענג דיסקרעט".

אַ יונגערמאַן אַ פאַכמאַן

גוט בעקאַנט אין דער זיידען בראַנזשע (פאַבריקאַציע) ווערט זאָפאָרט געזוכט אַלס אַנגעשטעלטער. געוואונשען גוטע רעפערענצען. נאַרוטאָוויטשאַ 35 וו. 5 פון 8—10 אָוונט.

דיבור קשה לעינא וקשה לראש (נדרים מ"א)

טון דאַרף מען און ניט רעדען!

אַלע יודען ערלעדיגען דערווייטער זייערע רעכטס-ענינים נאָר אין דעם אונטען אָנגעגעבענעם ביוראָ, וואו ס׳ווערען רעדאַגירט און ערלעדיגט לויט׳ן אוסטאַוו: פּאַדאַניעס אין שטייער און מיליטער-ענינים, סקאַרגעס און אַפּעלאַציעס אין ציווילע-קאַרנע ספּראַוועס ווי אויך פר. שותפות-אַקטען, דזשערזשאַוועס, ווילאַנטשעניעס א. ז. וו. קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען

דאָס ביוראָ שיקט אַרויס: מאָניטען, רעדאַגירט אין געהעריגען טאָן, וועלכע ברענגען אַ גע‍זיכערטען ערפאָלג.

ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר אינקאַסאָ פון פּראָטעסטירטע וועקסלען און אָפענע חובות אויך אויף דער פּראָווינץ ביי דער מיטבעטייליגונג פון רוטינירטע און ענערגישע אינקאַסענטען.

רעכטס-קאָנסולענט

י. ח. בוזין, לאָדז, אָגראָדאָוואַ 3

טעל. 43-191

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען נאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקאַ 19 ש׳ 1, פר

פערלאַג ח. ברזשאָזאַ

עס איז ערשינען אַ ניי בוך פון יואל מאַסטבוים

ציגיינער-פּלאַט

אין בוך קומען אַריין אַ רייע נייע שאַפונגען. וואָס דער דיכטער האָט פאַר די לעצטע צייטען אָנגעשריבען

Kultur-Liga, Leszna 42

עס ווערט אָנגענומען דער אַבאָנאַמענט אויפ׳ן צווייטען יאָהרגאַנג (1932) פון די

ייוואָ-בלעטער

חודש. זשורנאַל פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט

מיט שטענדיגע אָפּטיילונגען פאַר געשיכטע, עקאָנאָמיק און סטאַטיסטיק, שפּראַך- און ליטעראַטור-פאָרשונג, פאָלקלאָר, פּסיכאָלאָגיע און פּעדאַגאָגיק, אינפאָרמאַציעס וועגען דער אַרבייט פון ייוואָ און וועגען אויפטוען פון דער וויסענשאַפט אין אַלגעמיין די שריפט דערשיינט 10 מאָל אין יאָהר (אויסער יוני און יולי) אין ביכער צו 6 דרוקבויגען.

דער אַבאָנאַמענט-פּרייז בעטרעפט:

אין פּוילען—2 גילדען אַ יאָהר, (מען קען דאָס געלט איינצאָהלן אויך אין 4 ראַטעס צום 1. יאַנואַר—7 ג׳, צום 1. אַפּריל 6 ג׳ צום 1. יולי—6 ג׳, צום 1. סעפּט. 6 ג. אין אויסלאַנד—2.50 דאָלאַר (אין ראַטעס: צום 1. יאַנואַר — 1.25 דאָלאַר, צום אַפּריל — 0.75 ד׳, צום 1-טען יולי — 0.75 ד׳, צום 1-טען סעפּטעמבער — 75 פאַר מיטגלידער און געזעלשאַפטען „פריינד פון ייוואָ": אין פּוילען - 18 ג׳ אין ראַטעס צום 1. יאַנואַר 6 ג׳, צום 1. אַפּריל—4 ג׳, צום 1. יולי—4 ג׳, צום 1. סעפּט. 4 ג. אין אויסלאַנד—2.75 ד׳, (אין ראַטעס: (צום 1-טן יאַנואַר—1 ד׳, צום 1-טן אַפּריל. 0.75 ד׳, צום 1-טן יולי—0.50 ד׳, צום 1-טען סעפּטעמבער — 0.50 ד׳).

אין איינצעל-פערקויף ווערט דער זשורנאַל נישט אַרויסגעלאָזט.

Jiwo-Bleter, Zydowski Instytut Nauk.wy, W. Pohulanka 18, Wilno. P. K. O. [illegible]

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ

Siła i Swiatło

פון וו. קרוקאָווסקי

פּאָלודניאָוואַ 23 טעלעפאָן 139-32

נעמט אָן דורכצופירען אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט, קויפט און פערקויפט מאָטאָרען און ערלעדיגט אַלע אַרט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף לייכטע בעדינגונגען.

ספּעציעלע ווערקשטאַט פאַר מאָטאָר-רעפּאַראַציעס

ביליג, רעיעל, שנעל און פּינקטליך!

לאַנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי

ביטעס, אַנקלאַגעס און קלאַוזולעס

— ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים. —

שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ׳ן יאָהר 1932.

ב. מאַן, פּעטריקאָווער 10

אינזש. א. רוסאַק

געשוואוירענער דאָלמעטשער ביים קריין-געריכט אין לאָדז

נאַרוטאָוויטשאַ 47, טעל. 245-08

פיהרט אויס איבערזעצונגען פון אַלע אַרט אַקטען, דאָקומענטען און קאָרעספּאָנדענץ.

אַכטונג, צייטונגס-פערקויפער!

די פערוואַלטונג מאַכט בעקאַנט אַלע צייטונגס-פערקויפער, אַז ש"מונס דעם 1-30 פינקטליך 7 אַזייגער קומט פאַר

אַ פערזאַמלונג

אין איינגענעם לאָקאַל, וועגען דעם קאָנפליקט, וואָס קומט פאַר צווישען די קאָנטאָרען מיט די צייטונגס פערקויפער.

מען בעט זעהר צו קומען פינקטליך, דען עס ריהרט אָן אַייערע אייגענע אינטערעסען.

מיט אַכטונג

די פערוואַלטונג.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: פאַר 1 חודש אין פּוילען 3 זלאָטעס, אין פראַנקרייך ... אין בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 ... אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער. פאַר אַ מיליטמעטער-שורה פאַר׳ן טעקסט 16 גר. פרייטאָג 24 גר., אין טעקסט 40 גר. פרייטאָג 60 גר. נאָכ׳ן טעקסט 12 גר. פרייטאָג 18 גר. ... אויסער דער שטאָט מיט 50 טייערער. פון די פרייזען ווערט נישט אָראָפּגענומען קיין ראַבאַט.

Tłocznia. E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Dzierżawca: M. B. Wein.

Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]